gemeente
Barneveld

Organisatieonderdeel: Leefomgeving
Behandelaar: J. Donner
Telefoonnummer: 0342495338

Voorstelnr. 2797
Barneveld, 30 mei 2023
Portefeuillehouder: J. de Heer-Verheij

☒ Ter kennisname naar de raad
Nummer beleidsproduct:

☐ Op overzicht Bestaand beleid (website)

Onderwerp: **Voortgangsrapportage RES Foodvalley**

Gevraagde beslissing:
1. In te stemmen met het Voortgangsdocument RES Regio Foodvalley en deze ter kennisname aan te bieden aan de gemeenteraad;
2. Op verzoek van de RES Foodvalley zal de gemeente vóór 1 september 2023 haar bijdrage voor het realiseren van de RES doelstelling kenbaar maken aan de Regio.
3. De raad informeren via rubriek B van de lijst met ingekomen stukken van de gemeenteraad.

1. Inleiding
In de Regionale Energiestrategie Regio Foodvalley (RES RFV) werken 8 gemeenten, de provincies Utrecht en Gelderland en twee waterschappen aan de energietransitie: in 2030 regionaal 0,75 TWh duurzame elektriciteit opwekken en samenwerken aan de warmtetransitie. De RES RFV is één van de 30 RES-regio's en is onderdeel van het Nationaal Programma Regionale Energiestrategie. Om de landelijke voortgang te monitoren, wordt aan alle RES-regio's gevraagd om iedere twee jaar de voortgang van de uitvoering van de RES inzichtelijk te maken door middel van een Voortgangsdocument. Het voorliggende Voortgangs-document RES geeft een beeld van de huidige stand van zaken. De basis voor de uitvoering is de RES 1.0, in 2021 vastgesteld door gemeenteraden, provinciale staten en algemeen besturen van de deelnemende partijen. De regionale uitvoering is geconcretiseerd in het Energieprogramma/RES regio Foodvalley, vastgesteld in het AB in maart 2022. Het Energieprogramma/RES heeft inmiddels 21% van de doelstellingen aan zon- en windenergie op land gerealiseerd. De invulling, concretisering en het tempo van de uitvoering verschilt per gemeente. Vanwege de noodzakelijke investeringen in het elektriciteitsnet is het van belang dat iedere gemeente stappen blijft maken en werkt aan de realisatie van de RES. De RES Foodvalley heeft daarom de gemeenten gevraagd vóór 1 september 2023 kenbaar te maken welke bijdrage ze aan het RESbod wil en kan leveren. De gemeente Barneveld zal in dit geval het aanbod zoals dat vanuit de gemeente gedaan is voor de RES 1.0 bevestigen. Gezien de ontwikkeling van duurzame opwek in Barneveld en de forse bijdrage die de gemeente al levert aan het RES bod is er geen reden voor aanpassing.
De gemeente Barneveld heeft inmiddels 0,042 TWh aan opwek van duurzame energie gerealiseerd en er zit 0,078 TWh in de pijplijn (inclusief windenergie op Harselaar). Tezamen is dat 0,12 TWh, 19,3% van het bod van 0,75 TWh van de RES Foodvalley. Uiteindelijk levert Barneveld vanuit de eigen doelstellingen 26% van de doelstelling van het bod van de RES Foodvalley.

2. Beoogd effect
a) Meetbaar effect
Met de RES RFV beogen we de CO2-uitstoot te beperken door het verduurzamen van de gebouwde omgeving en het opwekken van duurzame elektriciteit. Het voortgangsdocument geeft inzicht in de huidige status en identificeert kansen en uitdagingen om de doelstelling van de RES 1.0 van 0,75 TWh in 2030 te realiseren.

b) Maatschappelijk effect
De regio Foodvalley draagt bij aan de klimaatdoelstellingen.

4. Argumenten
1.1 Het Voortgangsdocument draagt bij aan het inzicht van raden-, staten- en ab-leden en inwoners over de RES RFV
Het Voortgangsdocument geeft inzicht in de regionale voortgang voor de colleges en parlementen. Het Voortgangsdocument is niet kaderstellend, maar geeft een beeld van de stand van zaken.

1.2 Met het Voortgangsdocument voldoen we aan landelijke vereisten
Iedere twee jaar brengt het PBL de landelijke voortgang van het Nationaal Programma RES in beeld. De 30 regio's dienen daarom iedere twee jaar een voortgangsdocument vast te stellen in de colleges. Het voortgangsdocument moet voor 1 juli aangeboden zijn aan het Nationaal Programma. Het voortgangsdocument is conform het landelijk begrippenkader RES opgesteld.

1.3 Besluitvorming over het Voortgangsdocument is een bevoegdheid van het college
Het Voortgangsdocument bevat geen nieuwe kaders. De basis wordt gevormd door eerder door de parlementen vastgesteld beleid. Besluitvorming over het Voortgangsdocument is hierom een bevoegdheid van het College.

4. Kanttekeningen
Een RES Voortgangsdocument in plaats van een RES 2.0
Vanwege de looptijd van de RES tot 2030 voorzag de planning van het NP RES in een update van de RES iedere twee jaar (RES 2.0 in 2023 enz.). Vanwege veranderende wetgeving (geplande invoering Omgevingswet) is een planMER nodig voorafgaand aan besluitvorming over een RES met nieuwe of aangepaste kaders. De doorlooptijd van een planMER.-procedure is al snel langer dan een jaar. Het Nationaal Programma RES heeft hierop de routekaart aangepast. Iedere twee jaar wordt van alle RES-regio's een voortgangsdocument verwacht zodat landelijk de ontwikkelingen in de uitvoering goed gevolgd kunnen worden. Het actualiseren van de kaders kan in een 'RES Herijking' en daar kan tot besloten worden op een moment passend bij de ontwikkelingen in de regio.

5. Financiën
Het Voortgangsdocument heeft geen financiële consequenties.

6. Participatie en communicatie
a) Participatie
In de RES RFV zijn niet alleen de overheden en netbeheerders partner. In deze RES zijn de woningcorporaties, energiecoöperaties en het bedrijfsleven ook partner.
b) Communicatie
Na vaststelling van het Voortgangsdocument door de colleges/dagelijkse besturen en Gedeputeerde Staten wordt het document verzonden aan de parlementen en wordt een regionaal persbericht uitgestuurd. Per gemeente kan ook een eigen persbericht worden ontwikkeld en verstuurd.

7. Uitvoering
Planning:
Het Voortgangsdocument is een tussenproduct. De uitvoering van de elektriciteits- en warmtetransitie loopt onverminderd door. Het blijft noodzakelijk dat de partners van de RES RFV tijdig stappen blijven zetten naar de realisatie van de doelstelling om in 2030 0,75 TWh aan duurzame elektriciteit op te wekken. Belangrijke mijlpalen zijn:

- 2025 Ruimtelijke procedures voor zonnevelden en windmolens afgerond
- 2030 Realisatie 0,75 TWh duurzame elektriciteitsopwekking in Regio Foodvalley gereed. Om deze doelstellingen te halen, worden de gemeenten gevraagd om voor 1 september 2023 met voorstellen te komen

Evaluatie/controle
Elke twee jaar wordt de voortgang van de RES Foodvalley gemonitord. Indien de doelstelling wijzigt vindt

een herijking plaats en wordt de RES 1.0 aangepast.

8. Bijlagen
- 'Samen Vooruit', Voortgangsdocument RES Foodvalley
- Memo Voortgangsdocument RES Foodvalley

gemeente
Barneveld

Memo

Datum:
31 mei 2023

Onderwerp: Voortgangsrapportage RES

Ter attentie van: Gemeenteraad

Afzender: College

Inleiding

In 2021 is de Regionale Energiestrategie 1.0 Regio Foodvalley vastgesteld, met als doelstelling in 2030 tenminste 0,75 TWh duurzame elektriciteit op te wekken door middel van grootschalige projecten met windmolens, of zonPV (op dak en grond). De RES 1.0 doelstelling is een regionale inspanningsverplichting en bevat geen taakstelling voor grootschalige duurzame opwek van elektriciteit per individuele gemeente.

Iedere twee jaar brengt het Planbureau voor de Leefomgeving de landelijke voortgang van het Nationaal Programma RES in beeld. De 30 regio's dienen daarvoor een voortgangsdocument RES vast te stellen. Voor voortgang van de RES 1.0 Regio Foodvalley over de periode 2021 tot en met 2022 is het Voortgangsdocument RES van mei 2023 opgesteld met daarin de voortgang met als peildatum 1 januari 2023.

Het voortgangsdocument wordt na instemming van alle betrokken colleges van B&W, GS en bestuur van de waterschappen door het Algemeen Bestuur van de Regio Foodvalley voor 1 juli 2023 aangeboden aan het Nationaal Programma RES.

Inhoud voortgangsdocument
Het voortgangsdocument omvat een kwantitatieve beschrijving en kwalitatieve beschrijving van de voortgang van initiatieven voor grootschalige duurzame opwek van elektriciteit in de Regio Foodvalley. Dat betreft windmolens, zon-op-dakprojecten met een opwekvermogen van meer dan 15 KW (ca. 50 panelen) en zon-op-grond projecten.
De monitoring van de voortgang gebeurt mede op basis van het begrippenkader van het Nationaal Programma Regionale Energie strategieën en landelijke databases voor gerealiseerde opwekprojecten en in het kader van SDE+-regeling gesubsidieerde opwekprojecten.

Voor de regionale voortgang is onderscheid gemaakt tussen gerealiseerde projecten en projecten in de pijplijn. Met gerealiseerd worden de projecten bedoelt die ook daadwerkelijk gebouwd en operationeel zijn. In de pijplijn zitten alle initiatieven die nog niet zijn gerealiseerd maar wel als lopende initiatieven bekend zijn. Dat varieert van projecten die al in aanbouw zijn tot en met lopende initiatieven in een stadium van planvorming.

Hoewel dit voor het voor de voortgangsrapportage richting het Rijk niet verplicht is, wordt in aanvulling op de regionale voortgang voor alle regiogemeenten de stand van zaken toegelicht. Ook is de inzet van de andere RES-partners beschreven.

Voortgang RES 1.0
Bij de vaststelling van de RES 1.0 in juli 2021 was al ongeveer 10 % (0,075 TWh) van de RES-doelstelling van de regio Foodvalley gerealiseerd. De totale geschatte opwek van lopende initiatieven in de pijplijn bedroeg op dat moment ca 8 % (0,06 TWh). Sinds vaststelling van RES 1.0 is de gerealiseerde opwek tot 1 januari 2023 toegenomen tot ca. 21 % (0,16 TWh) van de regionale doelstelling. De geschatte opwek van alle initiatieven in de pijplijn op 1 januari 2023 is 60 % (0,45 TWh) van de doelstelling.

De gemeente Barneveld heeft inmiddels 0,042 TWh aan opwek van duurzame energie gerealiseerd en er zit 0,078 TWh in de pijplijn (inclusief windenergie op Harselaar). Tezamen is dat 0,12 TWh, 19,3% van het bod van 0,75 TWh van de RES Foodvalley. Uiteindelijk levert Barneveld vanuit de eigen doelstellingen 26% van de doelstelling van het bod van de RES Foodvalley.

Vervolg uitvoering RES 1.0
Op basis van de gerealiseerde opwek en initiatieven in de pijplijn lijkt de regionale doelstelling van 0,75 TWh voor 2030 haalbaar. Er bestaat op dit moment geen noodzaak om de RES 1.0 doelstelling bij te stellen en de RES 1.0 van de Regio Foodvalley te herijken.

Niet alle initiatieven zullen naar verwachting ook daadwerkelijk voor 2030 kunnen worden gerealiseerd. Om eventuele uitval of vertraging van initiatieven te compenseren zullen in de regio nieuwe initiatieven moeten worden opgestart. De tijdige realisatie van nieuwe grootschalige opwekdoelstelling voor 2030 staat onder druk door onder andere de netcongestie.

Snelle uitbreiding van de capaciteit van het elektriciteitsnet is een van de maatregelen die nodig is voor de realisatie van de regionale opwekdoelstelling in 2030. Voordat de capaciteitsuitbreiding is gerealiseerd kunnen de komende jaren naar verwachting al veel nieuwe duurzame opwekprojecten worden gerealiseerd als bij wind en zonPV-projecten slimme oplossingen worden toegepast. Door in te zetten op opwek voor eigen gebruik en het bestaande elektriciteitsnet efficiënter te gebruiken. Dit kan onder andere met tijdelijke opslag van elektriciteit, cable pooling en toepassing van (toekomstige) nieuwe contractvormen van de netbeheerders voor levering en teruglevering van elektriciteit.

In Barneveld worden deze slimme oplossingen in nauwe samenwerking met Liander al op verschillende manieren verkend en zo mogelijk ingezet. Onder andere voor het mogelijk maken van zonPV-projecten op daken van bedrijven, op daken van maatschappelijk en gemeentelijk vastgoed. De gemeente heeft een uitvraag gedaan voor zon-op-(rest)grond-projecten en er wordt actief gewerkt aan de energiehub Harselaar.

SAMEN VOORUIT!

VOORTGANGSDOCUMENT RES

Voortgangsdocument ten behoeve van
monitoring RES Regio Foodvalley

mei 2023

Regio Foodvalley®
Energietransitie

De zaaier door Vincent van Gogh

De zaaier doet zijn werk en de zon domineert de scène als een eeuwige bron van licht en energie. Achter de zaaier, die met een breed armgebaar het omgeploegde land inzaait, staat nog het rijpe koren, de cyclus van de natuur en het leven. Het zaaien en oogsten, soms veel vruchten voortbrengend soms minder, maar altijd met de goede intenties gezaaid. Het tafereel straalt rust en doortastendheid uit. Kenmerkend voor de grote veranderingen die voor ons liggen met ons mooie landschap, agrarische wortels en hardwerkende ondernemende bewoners. Dromen en daden, samenbindend. Dit schilderij is in ons midden in het Kröller-Müller Museum.

Voorwoord

RES Regio Foodvalley: Met gezamenlijke acties blijft bod mogelijk

Op weg naar een nieuw energiesysteem voor Foodvalley

Regio Foodvalley wil in 2050 energieneutraal zijn. In 2030 willen we daarvoor een grote stap gemaakt hebben door meer duurzame energie op te wekken, meer energie te besparen en de warmtetransitie verder vooruit te helpen. Dit doen we door lokaal zonne- en windenergie op te wekken en zoeken we ook naar duurzame warmtebronnen als alternatief voor het aardgas waarmee we onze huizen en gebouwen verwarmen. Hiernaast helpen we bijvoorbeeld bij het isoleren van de woningvoorraad. We moeten versnellen om de doelstellingen te halen. Tegelijkertijd bouwen we aan een nieuw energiesysteem waarmee onze regio toekomstbestendig wordt.

Twee jaar geleden heeft de energieregio Foodvalley afspraken gemaakt over het grootschalig opwekken van duurzame elektriciteit op land. Dat deden we in de Regionale Energiestrategie (RES) 1.0 van Regio Foodvalley. Met het bod van 0,75 TWh draagt onze regio bij aan het realiseren van de landelijke doelstelling uit het Klimaatakkoord van minimaal 35 TWh in 2030. Zijn we klaar als we ons bod halen? Nee. Ons huidige elektriciteitsverbruik zal de komende tien jaar minimaal verdrievoudigen. Op weg naar een nieuw, duurzaam energiesysteem is op alle fronten extra inzet nodig: ook als het gaat over bijvoorbeeld isoleren en de warmtetransitie. Dat wordt duidelijk in deze voortgangsrapportage van de eerste RES-afspraken Regio Foodvalley.

Het beeld: nog geen nieuwe regionale doelstelling nodig, wel vijf aandachtspunten

De afspraken in de RES Regio Foodvalley zijn democratisch gelegitimeerd door acht gemeenteraden, provinciale staten van Gelderland en Utrecht en het Algemeen Bestuur van waterschap Vallei en Veluwe. Een nieuwe regionale doelstelling is voor het uitvoeren van de RES Regio Foodvalley nu niet nodig én niet wenselijk. Gesprekken over een nieuwe doelstelling kosten tijd en energie die beter besteed kan worden. Namelijk aan het realiseren van onderstaande randvoorwaarden en daarmee het uitvoeren van de RES Regio Foodvalley. Om onze regio toekomstbestendig te maken, moeten we stappen zetten op weg naar een nieuw energiesysteem, dat sowieso nog duurzamer en meer decentraal wordt. Die opdracht is niet zonder uitdagingen. Het vraagt van betrokken overheden, inwoners, ondernemers en netbeheerders om gezamenlijk flink de schouders eronder te zetten. Bij het ontwikkelen van de voortgangsrapportage zijn tientallen gesprekken gevoerd met bestuurders, ambtenaren, ondernemers en onderzoekers. Uit alle gesprekken kwamen de volgende randvoorwaarden voor het realiseren van een integraal energieprogramma in onze regio naar voren, die vrijwel alle betrokken partijen onderschrijven (en waar we ook wat mee moeten).

Elkaar houden aan gemaakte afspraken
Bij bestuurders en volksvertegenwoordigers was afgelopen tijd soms sprake van een terugtrekkende beweging. Dat vraagt om informatie en uitleg over wat er in de vorige bestuursperiode is gedaan, afgesproken en besloten in de eigen regio. En een duidelijke boodschap van Rijk en provincies over wat er nodig is en waarom. Ook is het nodig dat bestuurders elkaar onderling aanspreken op en helpen bij het naleven van de gemaakte afspraken.

Omgaan met netcongestie
Netcongestie is blijvend. Rijk, decentrale overheden en netbeheerders gaan erop sturen dat hernieuwbare opwek het energienet zo min mogelijk belast. Door het elektriciteitsnet zo slim mogelijk te gebruiken en te versterken, kan de komende jaren 'gewoon' doorgepakt worden met plannen voor grootschalige, lokale opwek. Lokale opwek is een cruciale bouwsteen in het energiesysteem van morgen: meer flexibel, slim en lokaal. Door lokaal opwek en verbruik meer te koppelen, krijgen we energiesystemen die minder afhankelijk zijn van het energienet. Het advies is ook: reserveer tijdig ruimte voor duurzame elektriciteit bij ontwikkelingen als wonen of bedrijvigheid.

Investeer in begrip en acceptatie en verdeel lasten en lusten
Het helpt als we met elkaar voortdurend een consistente boodschap afgeven over de noodzaak van het opwekken van duurzame elektriciteit op land, los van politieke ontwikkelingen. Een verhaal waarop iedere partner in de RES kan aanhaken. De uitvoering van het Energieprogramma / RES in Regio Foodvalley moet eerlijk en rechtvaardig zijn met aandacht voor lasten en lusten met name voor mensen in de zoekgebieden. Dat betekent eerlijke informatie, ruimte voor lokaal eigendom en fatsoenlijke compensatie voor degenen die rechtstreeks schade lijden.

Faciliteer de warmtetransitie beter en vergeet niet te isoleren
In de RES 1.0 is vastgesteld dat alle gemeenten een Transitievisie Warmte (TVW) zullen gaan vaststellen. Die doelstelling is gerealiseerd. De vervolgafspraak om aan de hand van de vastgestelde TVW's in een iteratief proces de regionale structuur warmte (RSW) te actualiseren, is nog niet opgepakt, mede omdat er nog geen opdracht is gegeven voor een RES 2.0. Hier zullen we meters op moeten gaan maken. In de vastgestelde RES 1.0 Regio Foodvalley zetten we allereerst in op isolatie. De afspraak is om via inzet op isolatie en energiebesparing jaarlijks 1,5% besparing te realiseren. Met de inzet van Energieloketten en bijvoorbeeld collectieve inkoop van isolatie-materialen zijn goede stappen gezet. Afgelopen jaar is door de Oekraïne-oorlog, en de gestegen energieprijzen, veel extra besparing gerealiseerd. Toch neemt de totale elektriciteitsvraag in onze regio toe. We kunnen ons dus niet rijk rekenen en zullen vooral de woningvoorraad moeten blijven isoleren. Tekenend is het feit dat energiearmoede het

meest voorkomt onder (huur)woningbezitters die wonen in huizen met een slecht energielabel.

Integraal samenwerken voor een goede en versnelde ruimtelijke inpassing

Energie is een cruciaal puzzelstuk als het gaat over het toekomstbestendig maken van onze regio. Als de voortgangsrapportage ons iets leert, is het dat we als overheden (Rijk, provincies, regio, gemeenten, waterschappen) continu moeten samenwerken aan een goede ruimtelijke inpassing van opgaven als wonen, stikstof, industrie en natuur. Met hierbij altijd oog voor de energie die nodig is voor deze opgaven in de komende decennia. Energie moeten we nog meer zien als een integraal onderdeel van de ruimtelijke puzzel én als noodzakelijke voorwaarde voor een goed economisch vestigingsklimaat en een aantrekkelijke woon- en leefomgeving. Regionale samenwerking zouden we moeten gebruiken om opwekcapaciteit effectief te realiseren en procedures te versnellen.

De titel van de voortgangsrapportage 'Samen vooruit' is het credo voor wat er in onze energieregio's gebeurt en wat er nog nodig is om onze doelstellingen te halen. In deze uitdagende tijd kan het belang bijna niet groter zijn dan om samen aan de slag te gaan met het uitvoeren van de RES, het regionaal energieprogramma en het toekomstbestendig maken van Regio Foodvalley. Daarin heeft iedereen een rol: van overheden, netbeheerders en bedrijven tot maatschappelijke organisaties en inwoners. Samen vooruit. Ik heb het volste vertrouwen dat we samen de handschoen kunnen en willen oppakken om te doen wat nodig is.

René Windhouwer

Bestuurlijk trekker Energieprogramma / RES Regio Foodvalley

Inhoudsopgave

1 Inleiding 8
1.1 Het Nationale Programma Energietransitie (NPRES) 9
1.2 RES in Regio Foodvalley 11

2 Voortgang 14
2.1 Bespiegeling op voortgang RES 1.0 15
2.2 Monitoring per RES Partner RES 1.0 21
2.2.1 Barneveld 22
2.2.2 Renswoude 24
2.2.3 Ede 25
2.2.4 Nijkerk 28
2.2.5 Rhenen 30
2.2.6 Scherpenzeel 32
2.2.7 Veenendaal 34
2.2.8 Wageningen 36
2.2.9 Provincie Utrecht en Gelderland 37
2.2.10 Woningbouwcorporaties 38
2.2.11 Bedrijfsleven 38
2.2.12 Waterschap Vallei en Veluwe 39
2.3 Waar staat de regio in het realiseren van duurzame opwek op land? 40
2.4 Welke bijdrage levert RES aan programmering van het regionale energiesysteem? 43
2.5 Is de realisatie van de RES verankerd in het omgevingsbeleid? 43
2.6 Wat is de voortgang in participatie? 47
2.7 Invulling en resultaten communicatie 48

3 Vooruitblik 50
3.1 Het RES-bod 51
3.2 Inhoudelijke issues t.a.v. vergunningverlening en realisatie 52
3.3 RES in het regionale energiesysteem 54
3.4 RES in de leefomgeving 56
3.5 Democratisch proces en betrokkenheid inwoners 56

4 Conclusie 58
4.1 Hoe staan we ervoor? 59
4.2 Wat moeten we doen? 59
4.3 Hoe gaan we dat doen? 60

Bijlagen 62
Bijlage 1: Actuele ontwikkelingen van boven-gemeentelijke duurzame warmtebronnen 63
Bijlage 2: Resultaten Samenwerkende Energieloketten Foodvalley (SEF) 64

1

Inleiding

1.1 Het Nationale Programma Energietransitie (NPRES)

Het NPRES is een uitvoeringsprogramma, dat is opgezet om de doelstellingen uit het Klimaatakkoord uit 2019 te realiseren. Dit akkoord, en de daarop gebaseerde Klimaatwet, is een ratificatie van het 'Akkoord van Parijs[1]' uit 2015, waarin als doel wordt gesteld om de aarde met ruim minder dan 2.0 graden Celsius te laten opwarmen en te streven om de opwarming te beperken tot 1,5 graad. Het NPRES draagt bij aan deze opdracht door invulling te geven aan realisatie van energie-opwek en -besparing in verschillende onderdelen en verschillende energiedragers (elektriciteit en warmte).

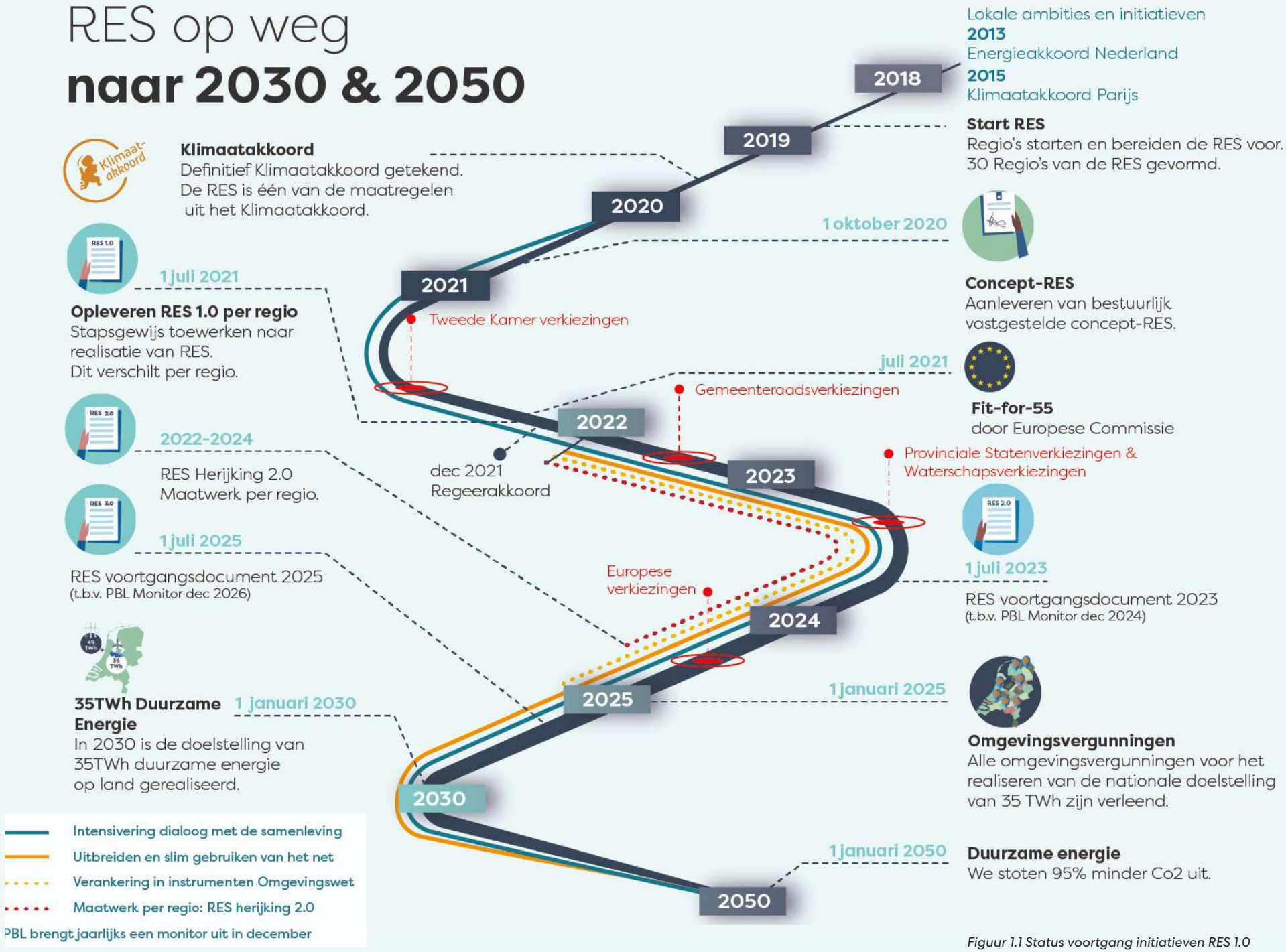
1 21st Conference of Parties (COP21), resulterend in een akkoord dat als een klimaatverdrag in 2016 door het Europees Parlement is geratificeerd en in Nederland door de Klimaatwet (2019 en aangepast in 2022).

Na de RES 1.0 is de vraag naar kwantitatieve en kwalitatieve duiding van data en informatie toegenomen. Betrokkenen in de RES'en (lokaal, regionaal en nationaal) zijn benieuwd of er voldoende voortgang wordt bereikt en of eventueel bijsturing nodig is. In het Klimaatakkoord zijn doelen afgesproken en het is belangrijk om zicht te houden op de voortgang. In het Klimaatakkoord is een tweejaarlijkse ritmiek afgesproken met betrekking tot de landelijke monitoring. Daarnaast is er een steeds grotere behoefte aan middelen die data omzetten in informatie om inwoners, beleidsmakers en bestuurders te ondersteunen. Dit zowel voor het begrip voor waar we staan als bij het onderbouwen van keuzes voor onze leefomgeving. Om de doelen van 2030 te halen, is in het Klimaatakkoord ook afgesproken dat op 1 januari 2025 de vergunningen voor grootschalige opwekprojecten zijn afgegeven. Dit is nodig omdat het bouwen van met name netinfrastructuur en windturbines ook tijd vraagt. In het Klimaatakkoord is hiernaast afgesproken dat het bod moet passen in de leefomgeving en in een efficiënt energiesysteem; dat er democratische besluitvorming plaatsvindt en dat het bod met betrokkenheid van inwoners tot stand komt. Data en monitoring gaan daarom - naast het kwantitatieve aspect - ook om de kwaliteit van de uitvoering.

De RES is een samenwerking tussen meerdere partijen en op meerdere schaalniveaus. Op elk schaalniveau en bij elk van deze partijen bestaat de behoefte om te monitoren en daarover op een eigen manier te communiceren. Goede monitoring geeft onder meer de kans om structurele knelpunten te herkennen en op te lossen en om beleid, wetgeving en financiële instrumenten aan te passen als dat nodig is.

In het Nationaal Programma Regionale Energie Strategie is een tweejaarlijkse monitoring opgenomen in de vorm van een voortgangs-document, dat voor 1 juli 2023 vastgesteld moet zijn. Met dit document wil de RES Regio Foodvalley hieraan voldoen.

RES op weg
naar 2030 & 2050

Figuur 1.1 Status voortgang initiatieven RES 1.0

1.2 RES in Regio Foodvalley

In december 2022 is de 'foto' op de voortgang door het NPRES uitgebracht. Het aldaar geschetste beeld komt in hoofdlijnen goed overeen met het RES-proces in Regio Foodvalley. De kern van de foto van december 2022 is dat er voortgang wordt geboekt, maar de tijd tot 2030 krap begint te worden. Deze boodschap is één-op-één toepasbaar op RES in Regio Foodvalley.

Proces van democratische verankering RES 1.0
Het RES-bod Regio Foodvalley is vastgesteld in de volksvertegenwoordigende organen (gemeenteraden, provinciale staten van Utrecht en Gelderland en algemeen bestuur van de waterschappen). Hiermee zijn de plannen in de RES 1.0 democratisch gelegitimeerd. In aanloop naar deze besluitvorming is gewerkt met een concept-RES. Dit concept-document is tijdens de ambtelijke en bestuurlijke voorbereiding unaniem onderschreven. In het vervolgtraject tot de RES 1.0 is sprake geweest van enkele wijzigingen. Enkele RES-partners hebben amendementen aan de RES 1.0 toegevoegd voorafgaand aan de vaststelling. De amendementen richtten zich op de wijze waarop de doelstellingen behaald moeten worden. De doelstellingen van de RES 1.0 zelf zijn door alle RES-partners onderschreven.

Het RES-proces als integraal onderdeel van de Strategische Agenda Regio Foodvalley
De inhoudelijke doelstellingen en het proces van de RES zijn verweven met de onderwerpen van de Strategische Agenda Regio Foodvalley. Met behulp van het energieprogramma Foodvalley, waarin de RES is opgenomen, wordt de verstedelijkingsstrategie verbonden met het onderdeel energie en worden ruimtelijke afwegingen voor de lange termijn integraal opgepakt.

Onbekendheid met het RES-proces en status RES-bod
Tussen de vaststelling RES 1.0 en dit voortgangsdocument zijn gemeentelijke verkiezingen gehouden en is er sprake geweest van een wisseling in het bestuur en samenstelling van de

Figuur 1.2 Kernboodschappen NPRES

volksvertegenwoordiging. Het merendeel van de huidige volksvertegenwoordigers en bestuurders in Regio Foodvalley was niet betrokken bij de totstandkoming van de RES 1.0 en de afspraken die daarin zijn vastgelegd. Ze zijn echter wel verantwoordelijk voor de uitvoering van deze afspraken en het behalen van de doelstellingen, waar niet alle inwoners van hun gemeente of hun achterban positief tegenover staan.

Door alle RES-partners wordt onderschreven dat voor de toekomstbestendigheid van Regio Foodvalley de aanwezigheid van voldoende duurzame en betaalbare energie een absolute voorwaarde is. De huidige energiecrisis, recente provinciale verkiezingen en technische ontwikkelingen (smart energy hubs) werpen nieuw licht op de (maatschappelijke) discussie over ons toekomstige regionale energiesysteem.

Samenwerking tussen de partijen bestendigen en verbreden

Regio Foodvalley is erin geslaagd om de samenwerking op te tuigen tussen de verschillende overheden, de netbeheerders, maatschappelijke organisaties en de markt. Deze samenwerking is essentieel voor het vervolg. Voor de realisatie van het RES-bod is het niet alleen nodig om deze samenwerking te bestendigen maar ook te verbreden naar alle opgaven in het gebied waarbij energie een rol speelt. Kortom: Samen vooruit.

Integraal samenwerken voor een goede en versnelde ruimtelijke inpassing

Lettend op de huidige belemmeringen voor realisatie van het RES-bod, blijkt dat de huidige sectorale en individuele aanpak niet voldoende is voor een goede ruimtelijke inpassing én tijdige realisatie van dit RES-bod. Deze aanpak leidt tot langere doorlooptijden. Het gebrek aan capaciteit in het elektriciteitsnet en ook het gebrek aan voldoende menskracht, maakt deze uitdaging alleen maar groter. Er is noodzaak tot een brede en continue samenwerking tussen alle betrokken partijen om tot goede besluitvorming in het juiste tempo te komen. Samenwerking die een integrale blik op de ruimte mogelijk maakt, met energie als verbinder tussen opgaven en als versneller ervan. Een belangrijke bouwsteen hierbij kan het creëren van een nieuw ontwikkelperspectief zijn voor onze regio met hierin de integrale afweging van belangen. Specifiek voor het thema energie kan hierbij gedacht worden aan de ontwikkeling van het energiesysteem van de toekomst voor Regio Foodvalley.

2

Voortgang

2.1 Bespiegeling op voortgang RES 1.0

In de RES 1.0 zijn verschillende toezeggingen gedaan en afspraken opgenomen. In de volgende paragraaf wordt aangegeven welke dit zijn en op welke wijze dit de afgelopen twee jaar heeft doorgewerkt in de uitvoering van de RES. Het vaststellen van de Regionale Energie Strategie 1.0 betrof een democratisch gedragen besluit. Het gezamenlijke doel is om in Regio Foodvalley te gaan voor 1.0 TWh duurzaam opgewekte energie in 2030 en hiervan minimaal 0,75TWh te realiseren. En daarnaast per jaar 1,5% energiebesparing te realiseren. Dit bod is door alle gemeenteraden (en Provinciale Staten en Algemeen Bestuur) onderschreven. Enkele gemeenten hebben gebruik gemaakt van hun demo-cratisch recht om aanvullingen of wijzigingen aan te brengen op de RES 1.0. Eind 2021 is gereageerd op deze moties en amendementen en is ingegaan op de wijze waarop deze doorwerking hebben gevonden in (het proces van) de RES-uitwerking. Deze zijn ook toege-voegd aan het RES 1.0 document en maken hier integraal onderdeel van uit. Tevens is in 2021 de totstandkoming en samenwerking tot RES 1.0 in de RES Regio Foodvalley geëvalueerd door de Algemene Bestuursdienst van het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties.

2.1.1 Voortgang RES en eventuele aanpassing

In de RES 1.0 is opgenomen dat de RES elke twee jaar wordt aangepast, indien de stand der techniek hier aanleiding toe geeft. Deze afspraak komt voort vanuit de verwachte technische ontwikkelingen ten aanzien van opwek van energie. Uiteraard heeft deze technische ontwikkeling de afgelopen twee jaar niet stil gestaan, maar er zijn geen ontwikkelingen die aanleiding geven tot het aanpassen van de RES 1.0. De ontwikkeling van techniek heeft zich met name gericht op efficiëntieverbetering en capaciteitstoename in de bestaande bronnen van opwek: wind en zon. In de monitoring van de voortgang van de opwekprojecten is rekening gehouden met deze ontwikkelingen.

In de RES 1.0 en in de evaluatie van de totstand-koming van de RES 1.0 is veelvuldig aangegeven dat in 2023 een RES 2.0 vastgesteld zal worden, waaraan voorafgaand een startdocument wordt opgesteld. Het is de afspraak dat in dit start-document invulling gegeven wordt aan de resultaten van de evaluatie en kaders worden gegeven voor de in de RES 1.0 aangekondigde onderwerpen zoals de actualisatie van de Regionale Structuur Warmte en de rol van biomassa daarin. Vooralsnog zijn er op regionaal niveau geen besluiten genomen die tot aanvang hebben geleid voor het opstellen van een dergelijk startdocument.

2.1.2 Zoekgebieden en kaders voor realisatie

In de RES 1.0 zijn verschillende (indicatieve) zoekgebieden opgenomen voor de realisatie van windenergieprojecten. Naast wind zijn er tevens afspraken gemaakt voor de realisatie van zonne-energieprojecten. De voorkeursvolgorde voor de plaatsing van zonnepanelen wordt door alle RES-partners gedragen. In de RES 1.0 is afgesproken dat wordt gestreefd naar de

realisatie van een beperkt aantal energieclusters, bestaande uit de gecombineerde realisatie van wind- en zonne-energieprojecten. Hierbij worden in de RES 1.0 de volgende uitgangspunten meegegeven. Alle RES-partners willen:

- Veel minder energie gebruiken, duurzamer reizen en huizen en gebouwen isoleren.
- Onze natuur, en het karakter van onze landschappen, behouden. Dat doen we door zoveel mogelijk zonnepanelen op daken, langs snelwegen, op stortplaatsen of boven parkeerplaatsen te plaatsen. Dit doen we ook door het clusteren van windmolens en door energie zoveel mogelijk langs snelwegen en bij bedrijventerreinen op te wekken.
- Landbouwgrond alleen voor energieproductie gebruiken onder strikte voorwaarden.
- De ruimte die nodig is voor energie-opwek waar mogelijk voor meer doeleinden gebruiken.
- De regie en de zeggenschap over projecten in onze regio houden. Net als de winst en gekoppelde werkgelegenheid.
- Ondernemerschap en innovatie in de eigen regio stimuleren.
- Een eerlijke verdeling van lusten en lasten.
- Dat inwoners en/of ondernemers medeeigenaar kunnen zijn van zonne- en/of windprojecten.

Deze uitgangspunten hebben bijgedragen aan de aanwijzing van de indicatieve zoekgebieden voor windenergieprojecten in Regio Foodvalley. Er zijn geen zoekgebieden aangewezen voor zonne-energieprojecten. De gemeenten hebben hier aan de hand van de 'zonneladder' en in de RES 1.0 afgesproken maximale hoeveelheden hectares zelf invulling aan gegeven. De resultaten hiervan maken onderdeel uit van de monitoringscijfers (zie paragraaf 2.3).

Naast de plaatsingsprincipes is in de RES 1.0 tevens afgesproken dat er gestreefd wordt naar minimaal 50% lokaal eigenaarschap bij de realisatie van wind- en zonne-energieprojecten. Deze vereiste is niet regiobreed geborgd of nader ingevuld. Uit praktijkvoorbeelden blijkt dat het zowel voor de ontwikkelaar als voor het bevoegde gezag het onduidelijk is op welke wijze precies kan worden voldaan aan deze vereiste.

In het voorwoord van de RES is opgenomen dat met het vaststellen van de RES 1.0 de werkzaamheden nog lang niet zijn afgerond. Want: zoekgebieden worden plannen en plannen worden concrete projecten. In de periode tussen de RES 1.0 en deze voortgangsrapportage is hier verdere uitwerking aan gegeven. Er zijn enkele vervolgstappen naar concrete wind- en zonne-energieprojecten opgestart. Zoekgebieden zijn nader ingevuld en onderzocht. Maar ten aanzien van windenergie stokt veelal de voortgang om tot concrete projecten en vergunningverlening te komen. Hier zijn verschillende oorzaken voor, zoals gebrek aan politiek draagvlak op lokaal niveau, netcongestie en de aanwezigheid van de wespendief in Regio Foodvalley.

2.1.3 Energiebesparing met 1,5% per jaar

In de RES 1.0 is expliciet opgenomen dat de regio spaarzaam met energie zal omgaan en hiertoe zichzelf een besparingsdoelstelling van 1,5% per

jaar oplegt. Dit betekent dat in 2030 15% energie bespaard moet zijn binnen Regio Foodvalley, en in 2050 is dit meer dan 50%. De wijze waarop deze besparing wordt gerealiseerd, is niet nader uitgewerkt, net zo min als de wijze van meten van deze jaarlijkse 1,5%. De belangrijkste boodschap en (kwalitatieve) doelstelling die hier gesteld is, is dat de Regio Foodvalley spaarzaam met energie wil omgaan. De energie die je bespaart, hoef je niet op te wekken. Dit betreft in eerste instantie een bewustwordingsproces, waarbij de gemeenten campagnes hebben gevoerd en via de Samenwerkende Energieloketten Foodvalley is hier nadere invulling aan gegeven.

Besparingscampagnes

De doelstelling van besparing is: bewust en spaarzaam omgaan met energie. Elke gemeente beheert zelf duurzaamheidswebsites, voert brede campagnes voor energiebesparing, biedt zelf energiescans aan en - met steun van de provincie Gelderland - bieden de Gelderse gemeenten in Foodvalley de Toekomstbestendig Wonen Lening aan. De provincie Utrecht stelde in 2022 isolatievouchers ter beschikking voor woningeigenaren met een laag inkomen. Met de voucher kunnen deze huiseigenaren gratis hun woning van spouwmuurisolatie of vloerisolatie laten voorzien. Gelderland heeft ook een subsidieregeling Verduurzaming bedrijventerreinen waar collectief georganiseerde bedrijven kunnen worden ondersteund in de aanpak van energiebesparing.

Samenwerkende Energieloketten Foodvalley

De gemeentelijke energieloketten vormen van oudsher het startpunt voor isolatie en energiesparing in de gebouwde omgeving. Voor zeven van de acht gemeenten verzorgt energiecoöperatie ValleiEnergie de online energieloketten, trekt deze organisatie met het mobiele loket de wijken in (“wijkaanpakken”), ondersteunt ze bewonersinitiatieven in de warmtetransitie en verzorgt ze isolatie/bespaaracties. In Veenendaal is sinds twee jaar de vaste locatie Trefpunt #Duurzaam gesitueerd. In diverse gemeenten zijn ook energie-ambassadeurs actief, gecoördineerd door ValleiEnergie.

Voor deze activiteiten is het wel, zij het beperkt, mogelijk om een cumulatieve kwantitatieve rapportage op te stellen van uitgevoerde acties die bijdragen aan het doel van besparing. Over de afgelopen zes jaar is daardoor in Regio Foodvalley, onder meer via ‘Toekomstbestendig wonen’-leningen ter waarde van bijna 6,4 miljoen, alleen al minimaal 13,4 Mton CO_2 bespaard binnen de gebouwde omgeving. Ook zijn bijna alle woningeigenaren inmiddels op één of andere manier bekend gemaakt met de energiebespaardoelen van de gemeenten.

Meer bijgehouden cijfers zijn opgenomen in bijlage 2 en betreffen alle acties van de afgelopen jaren. Een monitoring per uitgevoerd jaar geeft niet het gewenst inzicht, omdat:

- In de loop der jaren steeds nieuwe acties ontwikkeld zijn. Effect van één actie is onmogelijk exact te achterhalen: een klantreis isolatie beslaat al gauw één tot twee jaar en meerdere acties kunnen uiteindelijk hebben geleid tot het ‘verleiden’ van de woning-

eigenaar. Ook zal de klantreis niet altijd via het energieloket of alliantie verlopen zijn. Mond-tot-mond reclame begint steeds belangrijker te worden, dat is bijvoorbeeld duidelijk merkbaar bij de bedrijvenalliantie.

- In 2019 is voor het eerst een kwantitatieve rapportage opgesteld. Op dat moment waren alleen de cumulatieve cijfers van 2016 tot en met 2018 beschikbaar.
- De grotere gemeenten hebben meerdere jaren nodig gehad om uiteindelijk alle woning-eigenaren te benaderen via een persoonlijke uitnodiging.
- Het ene jaar is er wel budget voor een duurzame lening, een ander jaar wellicht niet. Als een lening wordt aangegaan, kan het zijn dat de acties pas in latere jaren uitgevoerd worden.
- Terwijl woningeigenaren energie besparen door nieuwe isolatie en de aanpassing van het gedrag, worden ook weer nieuwe woningen bijgebouwd. Hierdoor neemt de totale energievraag toe.
- Cijfers van landelijke bronnen voor besparing per gemeente zijn niet altijd up-to-date (b.v. klimaatmonitor.nl), gedetailleerd genoeg of correct (b.v. warmte van een warmtenet wordt niet meegerekend) en zijn daarom niet gebruikt.

2.1.4 Warmte

Zoals in de RES 1.0 is aangekondigd, hebben de gemeenten allen hun Transitievisie Warmte (TVW) vastgesteld. Hierin wordt het belang onderstreept van het zo snel mogelijk isoleren van woningen om de vraag naar warmte terug te dringen. Daarnaast zijn de duurzame warmtebronnen geïnventariseerd en is hier door een aantal al een voorselectie in gemaakt. Om het verdere keuzeproces te bespoedigen, zijn uitgangspunten gedefinieerd. Financieel haalbaar, de laagste maatschappelijke kosten en het betrekken van de inwoners bij het maken van keuzes worden vaak genoemd. In de TVW's zijn ook een reeks aan verkenningswijken en -buurten aangewezen die als één van de eersten worden voorzien van duurzame warmte en daarbij waardevolle lessen zullen gaan opleveren voor de wijken en buurten die gaan volgen. In enkele gemeenten wordt de samenhang van de warmtetransitie met andere vraagstukken zoals de ruimtelijke ordening en de opwek en distributie van duurzame elektriciteit reeds erkend en beschreven maar lang niet overal wordt er actief op geacteerd of gestuurd. Met name over de infrastructuur worden problemen verwacht als gevolg van de afgekondigde netcongestie(s) op het midden- en hoogspanningsnet en de verwachte congestie op het laagspanningsnet.

De TVW's zijn met name gericht op de gemeentelijke opgaven, er wordt slechts beperkt gesproken over boven-gemeentelijke zaken. Desalniettemin zijn er voorbeelden waarbij samenwerking is op het gebied van onderzoek naar de haalbaarheid van de exploitatie van grotere warmtebronnen en gekoppelde warmte-netten, waar ook bedrijven, waterschap Vallei en Veluwe en naburige RES-regio's aan deelnemen. In bijlage 1 wordt aanvullende toelichting gegeven op de stand van zaken van

verschillende bronnen. Daarnaast wordt er door de energieloketten samengewerkt aan kennisdeling, het bestrijden van energiearmoede en energiebesparing. Zij trekken gezamenlijk op bij het implementeren van het nationale isolatieprogramma en bij de aanpak in verkenningswijken. Er wordt op regionaal niveau, via de Human Capital Agenda, ook gewerkt aan de opleiding van de technici die noodzakelijk zijn voor de warmtetransitie. Zo zijn er als onderdeel van het Gelrepact bijvoorbeeld scholingsvouchers voor werkenden, die zich willen omscholen binnen of naar beroepen die nodig zijn voor de energietransitie.

De gemeenten werken samen met de waterschappen, provincies en het Rijk, de voortgang is echter ook voor een deel afhankelijk van deze partijen. De publieke warmte-infrabedrijven die door de provincie Gelderland, en mogelijk ook voor Utrecht, worden opgezet en de stimuleringsmaatregelen voor de ontwikkeling van publieke warmte-infrabedrijven die door het Rijk worden uitgedacht, zijn nodig om initiatieven daadwerkelijk verder te brengen. De nieuwe Warmtewet is nodig om de kaders duidelijk te krijgen waarbinnen geopereerd moet worden en de Omgevingswet zal ervoor moeten gaan zorgen dat de warmteoplossingen gaan landen in omgevingsplannen en op integrale wijze worden geïmplementeerd.

Provincie Gelderland werkt nauw samen met het Rijk, gemeenten, woningcorporaties en netwerkbedrijf Alliander in de omschakeling naar duurzame warmtebronnen. In het Gelders Expertteam Warmte is expertise georganiseerd om gemeenten met de warmte-opgave te ondersteunen. De provincie ziet een rol voor de overheid om de aanleg van warmte-infra te versnellen. Samen met Alliander, IEG fonds (van OostNL) en gemeenten wordt er toegewerkt naar oprichten van een Gelders Warmte infrabedrijf. Dit bedrijf moet warmteleidingen gaan leggen en samen met (lokale) warmteleveranciers de gebouwde omgeving van warmte voorzien. Dit zijn voorbeelden van hoe Gelderland de warmtetransitie ondersteund. Provincie Utrecht ondersteunt gemeenten bij de warmtetransitie onder meer door haalbaarheidsstudies naar warmte-oplossingen en proces- en projectkosten voor gebiedsgerichte aanpakken te subsidiëren. Daarnaast stelt de provincie Utrecht uitgebreide data beschikbaar, onder andere over de potentie van duurzame warmtebronnen en over het woningbestand in gemeenten. Verder stimuleert de provincie Utrecht kennisontwikkeling over de warmtetransitie, zowel bij gemeenten als bij bewonersinitiatieven. Dit gebeurt via het Servicepunt Warmte, dat hiervoor in opdracht van de provincie door de Natuur- en Milieufederatie Utrecht (NMU) is opgericht.

Ook zijn er nog vele andere partners en belanghebbenden zoals het bedrijfsleven, woningcorporaties, de netbeheerders en natuur- en milieuorganisaties, die niet gebonden zijn aan de gemeentelijke grenzen, waar afstemming mee gezocht wordt. Het gebruik maken van de boven-gemeentelijke ondersteuning die er al is of gaat komen en de afstemming met alle

belang-hebbenden is een complexe aangelegenheid en nog niet altijd effectief. Dit behoeft aanvullende coördinatie en structurering. Zodat ook de grote 'bottlenecks' van de warmtetransitie, zoals de beperkingen van het elektriciteitsnet en het tekort aan goed opgeleide technici, het hoofd geboden kunnen worden. Een regionale werkgroep Warmte is reeds in het leven geroepen en is een eerste stap hiernaartoe. Hierin participeren de gemeenten, de waterschappen, het bedrijfsleven, de woningcorporaties en de provincies. Het wordt vooral gebruikt om te spiegelen en kennis uit te wisselen over de lokale warmtetransities en over hoe om te gaan met de boven-gemeentelijke kansen en problemen. Dit is dus ook dé plek om de koppelkansen in de regio te gaan inventariseren bijvoorbeeld in relatie tot de woningbouwopgave.

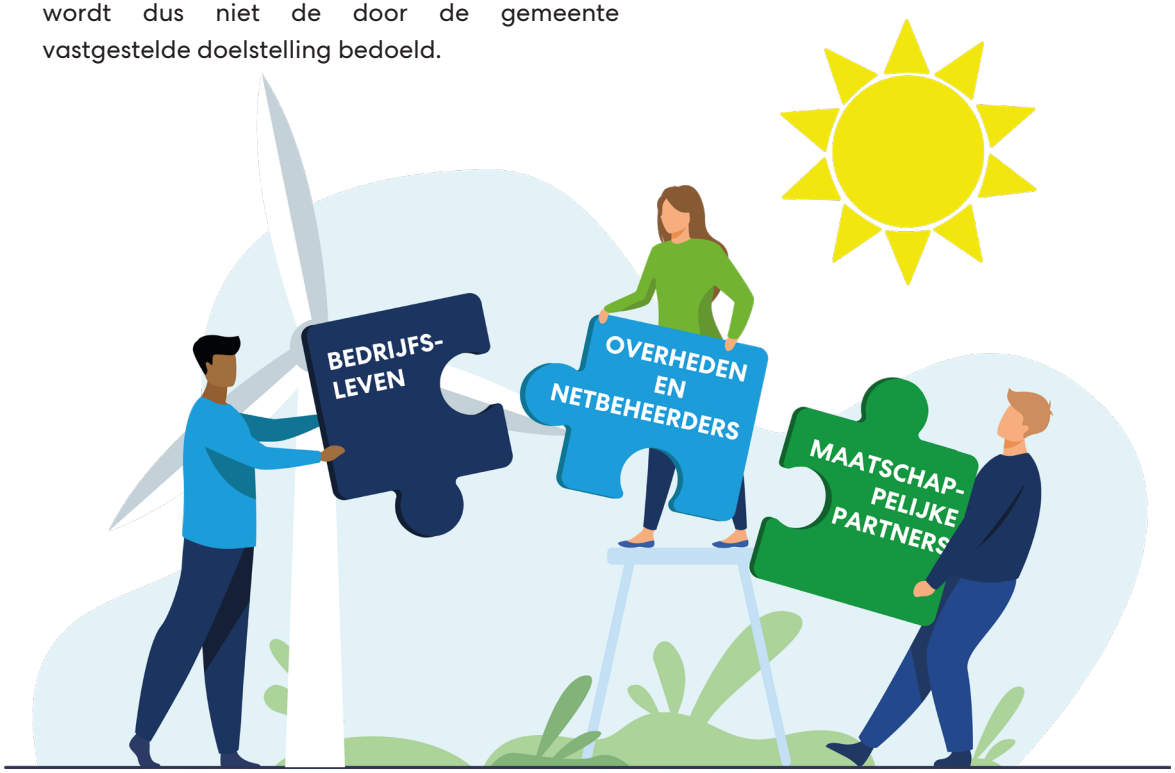
De Regionale Structuur Warmte (RSW) zoals opgenomen in de RES 1.0 Foodvalley is nog niet geactualiseerd. Op dit moment is er nog geen bestuurlijke opdracht gegeven om deze te actualiseren. De afzonderlijke TVW's zijn echter wel beschikbaar en van de meeste bronnen is inmiddels kaartmateriaal beschikbaar waarmee een geactualiseerde regionale structuur gemaakt kan gaan worden. Het monitoren van de daadwerkelijke voortgang van de warmtetransitie in de regio is nog niet mogelijk doordat er nog geen uniforme parameters zijn vastgesteld hiervoor. Provincie Gelderland bekijkt in samenspraak met de regio's in de klankbordgroep RSW of er behoefte is aan een update of aanpassing van deze eerste RSW.

2.2 Monitoring per RES Partner RES 1.0

De volgende paragrafen gaan in op de voortgang per gemeente, woningbouw-corporatie, Waterschap Vallei en Veluwe en het bedrijfsleven. Per gemeente wordt helder gemaakt welke voortgang is bereikt in grootschalige duurzame opwek. Tegelijkertijd is het helder dat alle partners gezamenlijk voor het bod staan van de RES Regio Foodvalley.

Per gemeente wordt aangegeven wat de voortgang is ten opzichte van het totaal aan projecten/initiatieven (voor opwek duurzame energie). Dit wordt weergegeven volgens het NPRES begrippenkader. De figuren per gemeente geven aan welke projecten als idee in beeld zijn (ambitie), welke projecten concreet in beeld zijn (pijplijn) en welke projecten gerealiseerd zijn (huidig). Wanneer in de volgende alinea's gesproken wordt over 'ambitie', worden projecten bedoeld waar op korte termijn medewerking aan verleend zou kunnen worden, maar die nog niet voldoende concreet zijn om ze als 'pijplijnproject' te mogen tellen. Met ambitie wordt dus niet de door de gemeente vastgestelde doelstelling bedoeld.

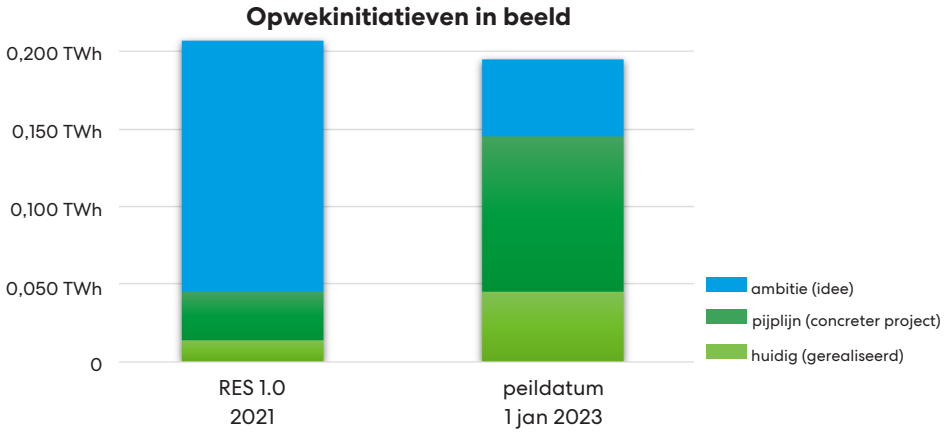

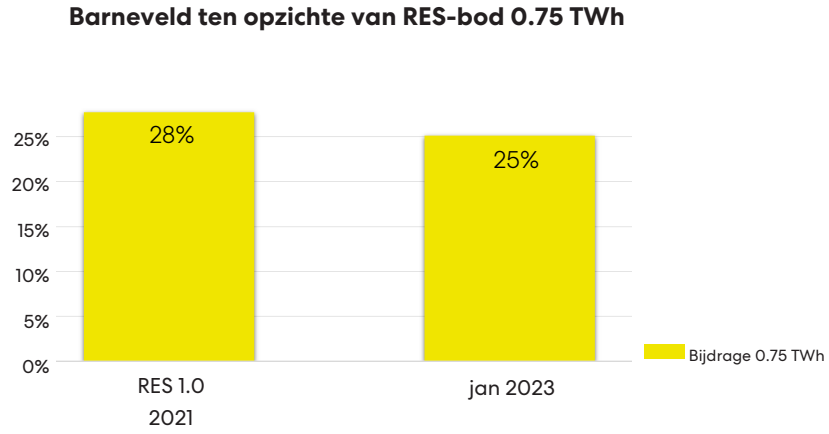
2.2.1 Barneveld

Er is een structuurvisie Windenergie verschenen waarin een realisatiegebied is gedefinieerd op Harselaar, voor drie windturbines. Om lokaal eigenaarschap te bevorderen, is de notitie “Lokaal Eigenaarschap” verschenen en zijn de kaders daarvan vastgesteld door de gemeenteraad. Op basis van de maatschappelijke tender en de Barneveldse Zonneladder zijn inmiddels zes zonnevelden vergund met een totaal van 150.000 zonnepanelen.

Ten aanzien van warmte wordt uitvoering gegeven aan de warmtevisie, in combinatie met een aanpak van de energiearmoede. Huurders en huiseigenaren krijgen advies over besparing, isolatie en installatie. Bedrijven worden geïnformeerd via het energieloket bedrijven en particulieren via het regionale energieloket en de Barneveldse energiecoaches.

In maart 2023 is de mogelijkheid geopend voor zonne-energie op restgronden. Er komt een publicatie in het gemeenteblad met de aankondiging dat tussen 1 april en 1 november locatievoorstellen kunnen worden ingediend. De gemeente hoopt hiermee de resterende 25.000 zonnepanelen op land te kunnen realiseren. De acties rond besparing, isolatie en installatie worden voortgezet. Daarnaast wordt gewerkt aan een CO_2 reductieplan voor de hele gemeente, waarbij ook broeikasgassen als methaan en lachgas worden meegenomen. Op Harselaar worden de mogelijkheden onderzocht

voor een energiehub om de beperkingen van het elektriciteitsnetwerk het hoofd te bieden.

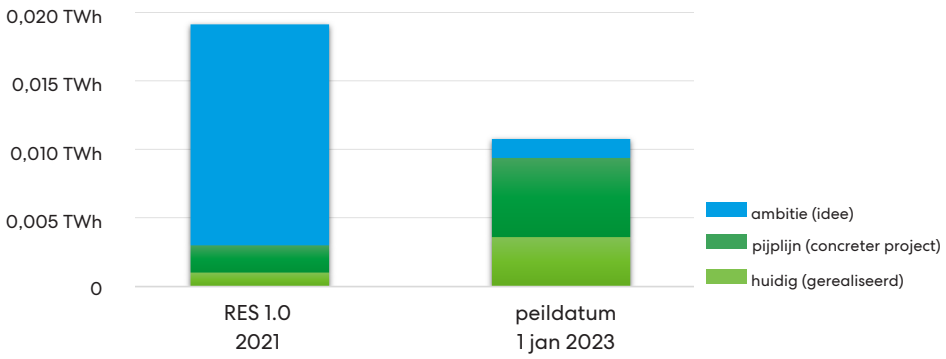
Ondanks tegenslagen zoals het voorlopig stopzetten van windenergie op Harselaar en de beperkte netwerkcapaciteit ontwikkelt de energietransitie zich nog steeds in Barneveld in samenwerking tussen bedrijven, energie-coöperaties en inwoners.

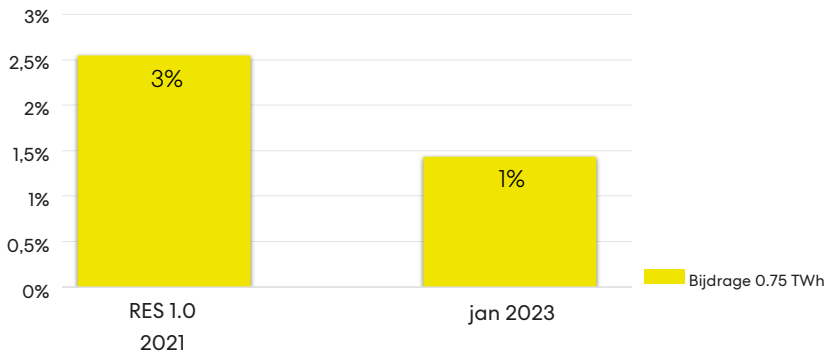
2.2.2 Renswoude

De gemeente Renswoude heeft middels een amendement in de RES 1.0 besloten dat er vooralsnog geen plaats is voor grote windturbines in de gemeente. Er is toentertijd besloten om de komende jaren vooral in te zetten op zonnepanelen op (grote) daken. Daarnaast dient er voorzichtig om te worden gegaan met de kostbare landbouwgrond. Op dit moment is er nog steeds geen draagvlak voor het plaatsen van grote windturbines en grote zonnevelden op landbouwgrond. Renswoude zet zich nu in op zon-op-dak, zon-op-restgronden en de kleine windmolens in het buitengebied (de zogenoemde boerderijmolens). De gemeente staat positief tegenover het zonnelint langs de A12 en ziet dit als een goede kans om zon-op-restgronden te benutten.

Opwekinitiatieven in beeld

Renswoude ten opzichte van RES-bod 0.75 TWh

2.2.3 Ede

De voortgang van de realisatie van grootschalige duurzame opwek heeft tot resultaten geleid. Projecten van grootschalige opwek van zon op dak en zon op veld (grondgebonden) leveren een grote bijdrage in de duurzame opwek van elektriciteit in de gemeente Ede. Uit de statistieken van RVO blijkt dat in januari 2023 in de gemeente Ede er een totaal opgesteld vermogen is aan zonnepanelen van 43 MW. Hiervan is 41 MW door zon op dak. Wat betreft de grondgebonden zonneprojecten is er in totaal ongeveer 22 hectare vergund, waarvan circa 2 hectare is gerealiseerd. De bouw van het zonneproject Meikade (van 1,73 hectare) is onlangs afgerond en het zonneveld is in gebruik genomen. Tevens is het project Nergena (van 8,3 hectare) vergund. In 2020 is door Ede een tender gehouden voor initiatieven voor grootschalige opwek zon op grond. Deze tender heeft de volgende initiatieven opgeleverd.

- Schampsteeg (2 ha): onherroepelijke omgevingsvergunning, dus start bouw is mogelijk.
- Blaakweg (7,32 ha): omgevingsvergunning verleend.
- Wolfsdijk (2,8 ha): omgevingsvergunning verleend.
- Lange Rijnsteeg (11,1 ha): geen vergunningaanvraag.

Naast daken en grondgebonden opstellingen, worden restgronden benut voor de plaatsing van zonnepanelen.
De verkenningen in Ede naar mogelijkheden voor plaatsing zon PV op restgronden zijn afgerond. Samen met Rijkswaterstaat en de gemeente Veenendaal is een studie in het kader van het OER-programma voor plaatsing van zonnepanelen langs de A12-A30 afgerond. In dit onderzoek is ook een studie uitgevoerd naar mogelijkheden van ‘cable pooling’ in het gebied van het energiecluster A12-A30 en het OER-studiegebied. En naar de realisatie van de zonnewal langs de A12 zonnewal. Tevens is gestart met de voorbereiding van een pilot met ‘solar carports’ op de gemeentewerf.

De gemeente Ede benut bij verduurzaming van haar vastgoed de daken voor zonnepanelen. Dit is opgenomen in het Meerjaren investerings- en onderhoudsplan voor gemeentelijk vastgoed. Voor zover mogelijk wordt de plaatsing van zonnepanelen in tijd naar voren gehaald. Er wordt extra ingezet op de plaatsing van zonnepanelen op schoolgebouwen in nauw overleg met de schoolbesturen. In de gemeente Ede zijn er 64 scholen voor Primair, Speciaal en Voortgezet Onderwijs met circa 70 gebouwen. Van deze scholen hebben 17 scholen al zonnepanelen liggen, 13 scholen gaan zelf zonnepanelen plaatsen. Voor de andere scholen is in 2022 een traject gestart met gezamenlijke aanbesteding met beoogde plaatsing van panelen op de daken in 2023.

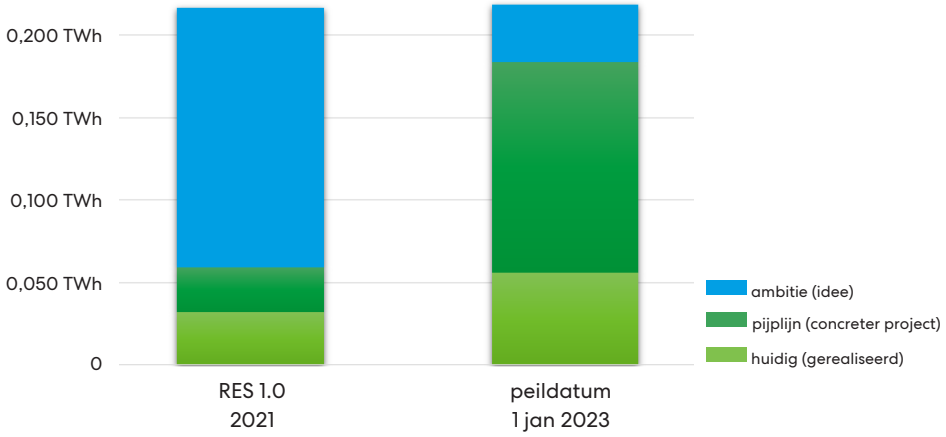
Ede stimuleert bedrijven om zonnepanelen te plaatsen op hun daken, onder andere door bedrijven gebiedsgericht te benaderen. Sinds er sprake is van terugleveringsbeperking voor grootgebruikaansluitingen, zet Ede daarbij in op zonnepanelen voor eigen gebruik, zo nodig in

combinatie met tijdelijke opslag. Ook wordt met bedrijven gekeken naar kansen voor duurzame opwek en (collectieve) optimalisatie in tijd van vraag en aanbod van elektriciteit.

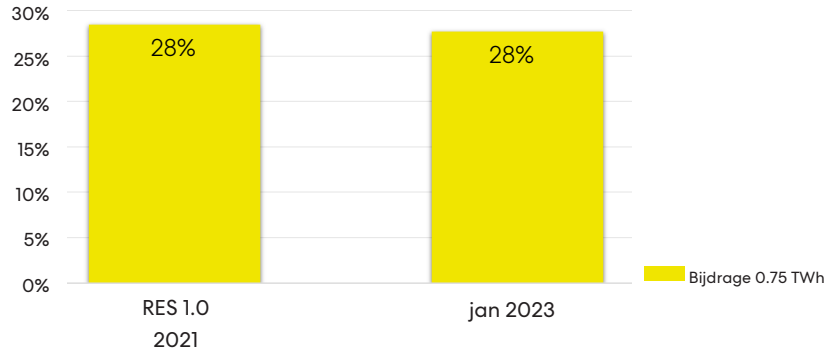
De omgevingsvisie Ede 2040 is eind 2022 vastgesteld. Daarin is als ontwerpprincipe opgenomen dat grootschalige duurzame opwek van elektriciteit door windmolens of zonnepanelen bij voorkeur wordt geconcentreerd langs de hoofdinfrastructuur.

In het collegeakkoord van 2022-2026 is opgenomen dat het RES-bod van 0,75 TWh wordt onderschreven. De plaatsing van nieuw grootschalige zon op veld projecten wordt beperkt toegestaan. Er wordt een maximale afmeting van 2 hectare gehanteerd. Er wordt ingezet op de realisatie van windenergie in een energiecluster langs de A12-A30, met als doel een totaal van 22 MW aan opgesteld vermogen. In juni 2021 is Ede gestart met het planproces om te komen tot realisatie van de windmolens in het energiecluster A12-A30. Begin 2022 zijn de voorbereidingen gestart voor de planologische procedure. Omdat ontwikkelingen in wet- en regelgeving vanuit het Rijk en de Provincie naar verwachting van invloed zijn op de zoeklocaties, is in september 2022 besloten om het ter inzage leggen van de NRD, en daarmee de start van de plan-MER-procedure uit te stellen. Dit uitstel geeft Ede de mogelijkheid om de verwachte nieuwe rijksnormen voor windmolens en de provinciale kaders voor de wespendief mee te

Opwekinitiatieven in beeld

Ede ten opzichte van RES-bod 0.75 TWh

wegen in het besluit om de NRD ter inzage te leggen en eventueel zoekgebieden buiten het onderzoek te laten.

Op 23 januari 2023 heeft de gemeenteraad de looptijd van Wind- en zonnewijzer voor onbepaalde tijd verlengd. De kansenkaarten met de zoekgebieden voor wind- en zonne-energie zijn geactualiseerd en afgestemd op de afspraken in het huidige bestuursakkoord.

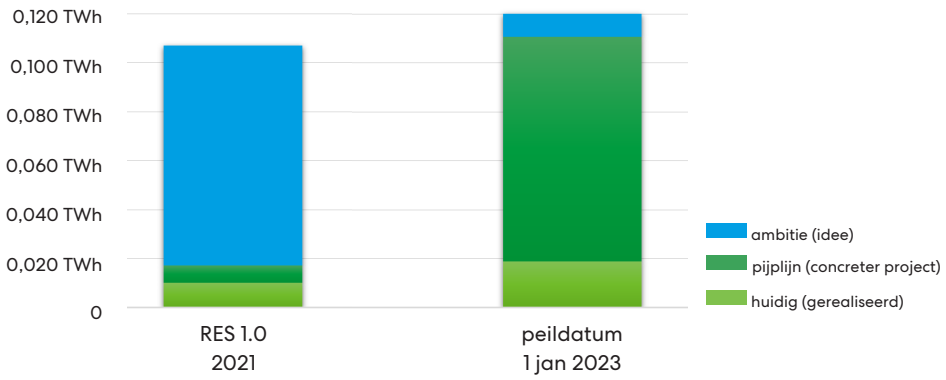
2.2.4 Nijkerk

De gemeente Nijkerk heeft de ambitie om in 2050 energieneutraal en klimaatbestendig te zijn. Dit is vastgelegd in Routekaart Nijkerk energieneutraal 2050 inclusief uitvoerings-programma 2020-2023 en de Transitievisie Warmte 2030. Duurzame opwek (zon en wind), energiebesparing, warmte, duurzame mobiliteit en circulaire economie maken onderdeel uit van de Routekaart. Inmiddels zijn veel projecten gestart, zijn er veel bewoners en bedrijven betrokken en is op onderdelen nieuw beleid geformuleerd in lijn met de RES 1.0. In de Routekaart zijn voor het jaar 2023 de volgende doelen geformuleerd:

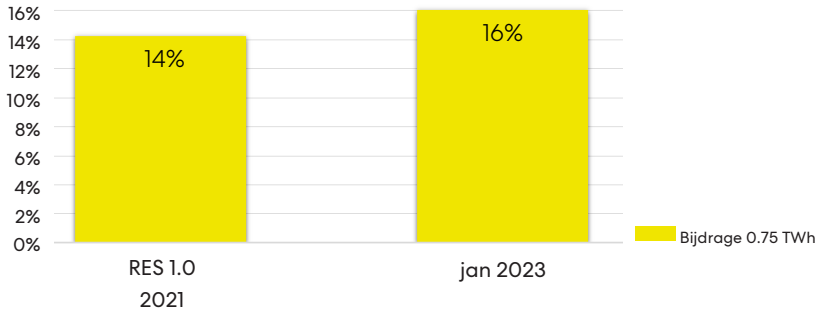
1. de productie van duurzame energie 280 TJ
2. op 3.400 gebouwen liggen zonnepanelen
3. op 17% van de gebouwen liggen zonnepanelen
4. 1.500 woningen transitiegereed
5. het energiegebruik is 3.400 TJ
6. 40 hectare zonnevelden gerealiseerd

De uitvoering van de RES 1.0 krijgt vorm in het Uitvoeringsprogramma Nijkerk Energieneutraal 2020-2023, de Warmtevisie 1.0 en de Ontwikkel-agenda 2023-2026. Uit de jaarrapportage 2021-2022 blijkt dat in gemeente Nijkerk de doelstelling 'productie van duurzame energie 280 TJ' in 2023 wordt behaald. Op dit moment liggen op 4.255 panden zonnepanelen en hiermee is de doelstelling voor 2023 gehaald. Ook de doelstelling 'op 17% van de gebouwen liggen zonnepanelen' is in 2022 al gehaald;

Opwekinitiatieven in beeld

Nijkerk ten opzichte van RES-bod 0.75 TWh

ongeveer 24% van de panden in Nijkerk zijn voorzien van zonnepanelen. De doelstelling '1.500 woningen transitiegereed' voor woningen met energielabel B is behaald. De verwachting is dat de doelstelling voor 2023 voor energiebesparing (3.400 TJ) niet gehaald wordt doordat het energiegebruik meer toeneemt. De doelstelling '40 hectare zonneveld realiseren' en twee windmolens zijn onderdeel van het project 'duurzame verbinding A28'. Op dit moment wordt de inspraak over de nota "Reikwijdte en Detailniveau" afgerond. Door het ontwikkelproces te versnellen voor de zonnepanelen, kan de doelstelling in 2025 worden gerealiseerd. Tevens is gestart met de voorbereiding van een pilot met 'solarfields' op de milieustraat op de Flier.

De gemeente Nijkerk stimuleert verduurzaming via diverse kanalen, waaronder www.duurzaamnijkerk.nl, de energiecaravan, de klimaatkamer en energieambassadeurs. De gemeente Nijkerk ondersteunt verduurzaming van huur en koopwoningen door warmtescan en energiescans van meer dan 500 woningen in 2022 en in direct contact met huishoudens; 11.600 van de 17.753 woningen zijn in 2022 direct benaderd. Naast daken en grondgebonden opstellingen, worden restgronden benut voor de plaatsing van zonnepanelen. Samen met Rijkswaterstaat onderzoekt de gemeente Nijkerk in het kader van het programma Ontwikkeling Duurzame Energie op Rijkseigendom (OER) de mogelijkheid voor plaatsing van zonnepanelen langs de A1-A28.

In 2022 is beleid ontwikkeld voor de realisatie van boerderijmolens ten behoeve van verduurzaming van agrarische bedrijven. Dit beleid ligt begin 2023 ter inzage voordat het aan de raad wordt aangeboden.

De gemeente Nijkerk heeft een onderzoek gedaan naar de benutting van de warmte van de rioolwaterzuiveringsinstallatie in twee herstructureringswijken.

Voor het zoeken naar nieuwe locaties voor de grootschalige opwek van wind wacht de gemeente Nijkerk op de mitigerende maatregelen voor de wespendief en op de planMER van de provincie.

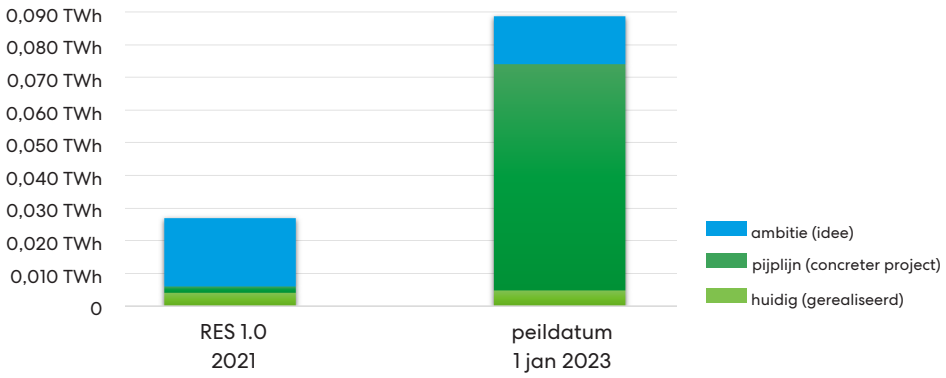
Vanwege netcongestie is de gemeente Nijkerk gestart met het onderzoeken naar de mogelijkheden van alternatieve oplossingen op bedrijventerreinen, zoals *peak shaving*, *cable pooling* en energie hub.

2.2.5 Rhenen

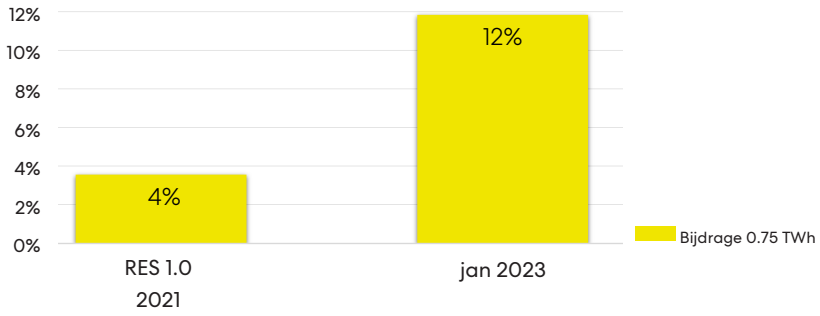
De gemeente Rhenen wil de doelen uit de RES realiseren. We zetten in eerste instantie in op energiebesparing. Om dit te stimuleren hebben we een Energieloket voor hulp, informatie, acties en (isolatie)campagnes.
In 2040 willen we energieneutraal zijn en zullen daarvoor eigen duurzame energie op moeten wekken. Sterke voorkeur heeft het opwekken van zonne-energie op daken. Op onze grote eigen gebouwen liggen daarom al jaren zonnepanelen. Het nieuwe sportcentrum met zwembad wordt all-electric gebouwd, met een groot dak vol zonnepanelen. Helaas is vanwege netcongestie het signaal gekregen dat we voor zowel de aan- als teruglevering niet voldoende capaciteit kunnen krijgen en er toch nog met gas verwarmd zou moeten worden. We zoeken naar oplossingen om dit laatste te voorkomen. Na 4 rondes om zon op (agrarische)bedrijfsdaken te stimuleren, zetten we in op volledige verduurzaming van het industrieterrein. Met besparen en eigen opwek willen we dit terrein zelfvoorzienend maken. Op 7 van de 10 Rhenense scholen liggen zonnepanelen, een achtste school is hiermee aan de slag.

Omdat we het met zon op daken alleen niet gaan redden, zijn met ons beleidskader zon op land, zonneladder en kaders voor lokaal eigendom mogelijkheden voor zon op land gecreeërd. Onze energiecoöperatie is bezig met een project voor zon op restgrond. Ook lopen

Opwekinitiatieven in beeld

Rhenen ten opzichte van RES-bod 0.75 TWh

twee projecten voor een zonneveld op agrarische grond. Project Remmerden (19MWp), oorspronkelijk zoekgebied voor wind in de RES 1.0 en project Nude (20MWp). Voor beide projecten zal dit jaar een vergunningsaanvraag worden ingediend.

De Rhenense politiek is terughoudend met grote windmolens. Omdat we de doelen van de RES wel willen halen, worden de mogelijkheden voor grote windmolens van het gezamenlijk zoekgebied met de gemeente Wageningen onderzocht.

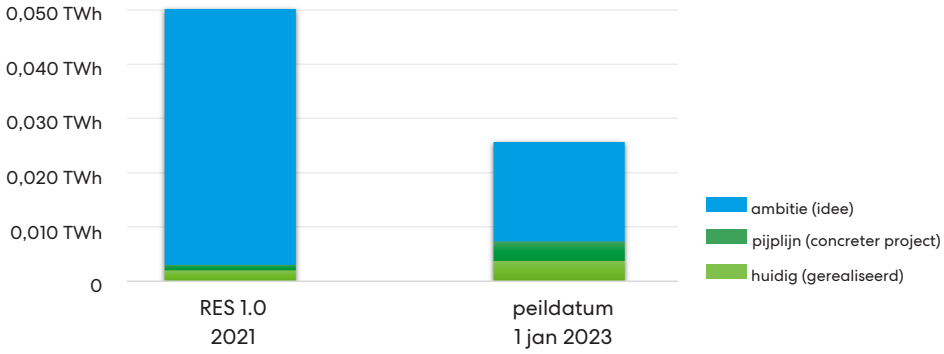

2.2.6 Scherpenzeel

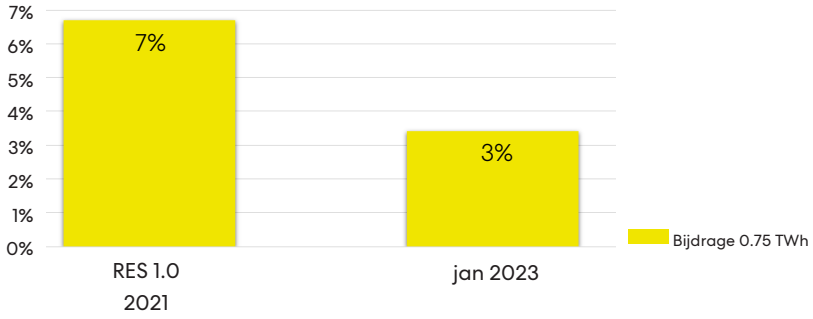
Bij de besluitvorming over de RES 1.0 van Regio Foodvalley heeft de gemeenteraad enkele teksten geamendeerd. In dit amendement is opgenomen welke onderzoeken uitgevoerd moeten worden en welke randvoorwaarden van toepassing zijn bij de opwek van hernieuwbare energie. Zo wordt vereist dat o.a. eerst een zonneladder wordt opgesteld voordat maximaal 20 ha aan zonneveld-projecten gerealiseerd kan worden. Voor windenergie is o.a. een maximale tiphoogte van 150 meter boven het maaiveld vastgesteld en een minimale afstand tussen windmolen en woning voorgeschreven van 10x de ashoogte. Ook is het percentage lokaal eigenaarschap aangepast naar minimaal 51%. Scherpenzeel verkent in samenspraak met in- en omwonenden hoe er invulling gegeven zal worden aan de onderzoeken en randvoorwaarden. Met dit amendement sluit de RES 1.0 aan op de meest recente energievisie van de gemeente Scherpenzeel. Ook geldt expliciet de volgende toelichting bij het zoekgebied voor windenergie:

"Op de kaart zijn de voorlopige zoekgebieden van wind in beeld gebracht. Voor deze gebieden geldt dat ze op lokaal niveau, in samenspraak met initiatiefnemers, de omgeving en belanghebbenden verder worden uitgewerkt. Het resultaat daarvan wordt vastgelegd in het omgevingsbeleid". In een eventuele volgende versie van de kaart met zoekgebieden van de RES Regio Foodvalley zal expliciet worden

Opwekinitiatieven in beeld

Scherpenzeel ten opzichte van RES-bod 0.75 TWh

vermeld dat lokale kaders en randvoorwaarden van toepassing zijn bij verdere uitwerking van de zoekgebieden.

Conform de vastgestelde RES 1.0 Regio Foodvalley en de Energievisie van de gemeente Scherpenzeel zetten we allereerst in op energiebesparing. Daarvoor zetten we o.a. in op activiteiten van ons Energieloket en collectieve inkoop van bijvoorbeeld isolatie. Daarna heeft zon op dak en boven restgronden de prioriteit. Ook daarvoor zijn collectieve inkoopacties uitgevoerd en lopen de voorbereidingen voor het realiseren van zonnepanelen op een nieuw te ontwikkelen parkeerterrein. Voor het opstellen van de zogenoemde Windwijzer en Zonneladder zijn de voorbereidingen gestart. Het proces voor het opstellen van beide beleidsdocumenten heeft door diverse oorzaken (corona, capaciteits-gebrek, stikstofdiscussie) vertraging opgelopen.

2.2.7 Veenendaal

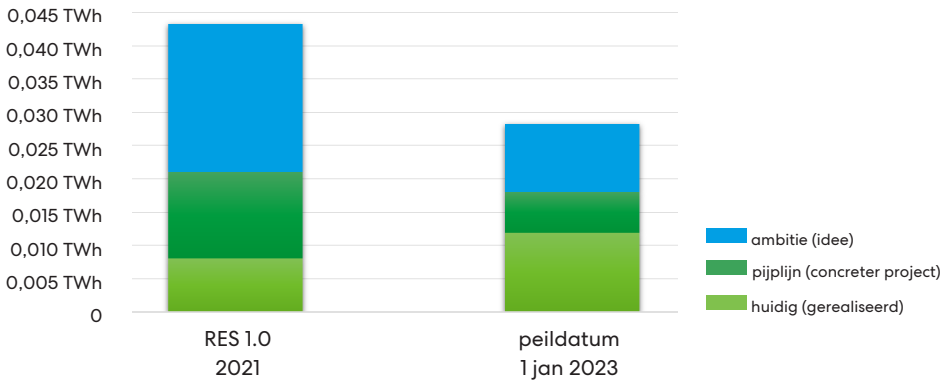
De ruimte in Veenendaal is beperkt. Veenendaal is compact en dichtbebouwd met weinig buitengebied. Veenendaal zet in op energiebesparing en duurzame opwek in stedelijk gebied, zoals op en aan gebouwen, op parkeerterreinen en in bermen. Veenendaal wil dat grote windturbines op ruime afstand staan van dichtbebouwde (bestaande of toekomstige) woonwijken.

De RES Regio Foodvalley 1.0 heeft een concrete uitwerking gekregen in het Programmaplan Energieneutraal Veenendaal in 2050 voor de periode 2022-2025. Dit programmaplan heeft net als de Transitievisie Warmte, de kenmerken van het instrument 'Omgevingsprogramma'. Dit vooruitlopend op de invoering van de Omgevingswet.

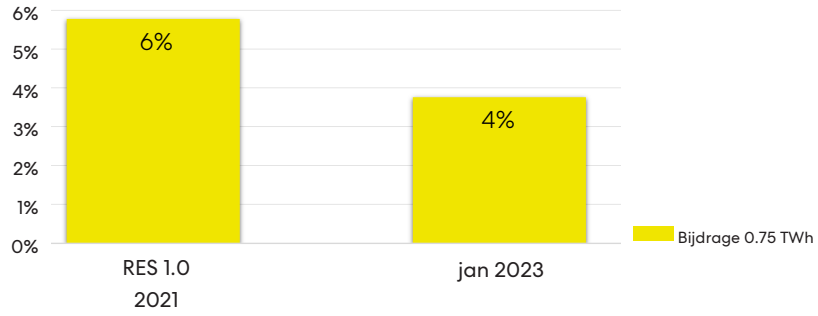
Veenendaal levert diverse inspanningen om de gewenste resultaten te behalen voor de RES. Samen met de provincie Utrecht zijn de mogelijkheden voor energie-opwek aan de Rondweg-oost in beeld gebracht, samen met RWS vindt uitwerking van energie-opwek langs de A12 plaats en op diverse parkeerterreinen zijn er initiatieven om solar carports te realiseren.

Door middel van een gebiedsgerichte aanpak met individuele adviesgesprekken met ondernemers, probeert Veenendaal de individuele ondernemer een concreet

Opwekinitiatieven in beeld

Veenendaal ten opzichte van RES-bod 0.75 TWh

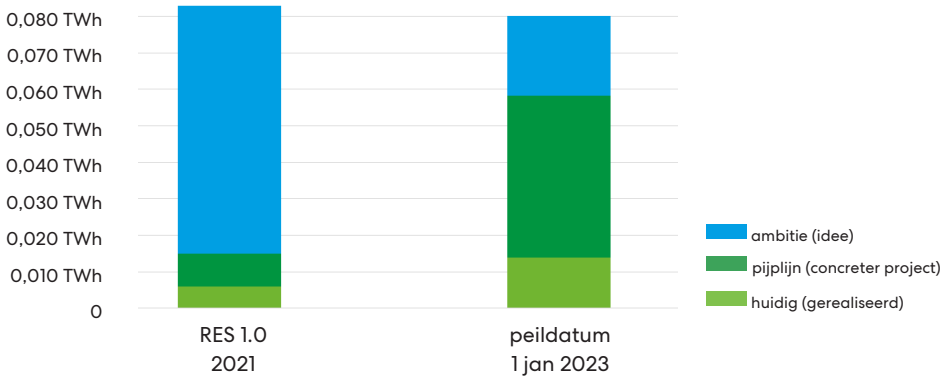
handelingsperspectief te geven en tegelijkertijd een strategie te ontwikkelen voor aardgasloze bedrijventerreinen in (uiterlijk) 2050. Daarbij wordt ingezet op een integrale aanpak van warmtetransitie, mobiliteitstransitie, energie-besparing en energie-opwek, rekening houdend met de mogelijkheden en beperkingen van het elektriciteitsnet. Daarnaast zet Veenendaal in op innovaties rondom de energietransitie. Veenendaal gaat voor een smart energy hub op één van haar bedrijventerreinen en werkt aan een kleinschalig waterstofproject. Ook zijn er veel inspanningen om inwoners te stimuleren om energie te besparen en te verduurzamen. Met de jaarlijkse effectmeting worden prestaties en doelen bijgehouden van het programma.

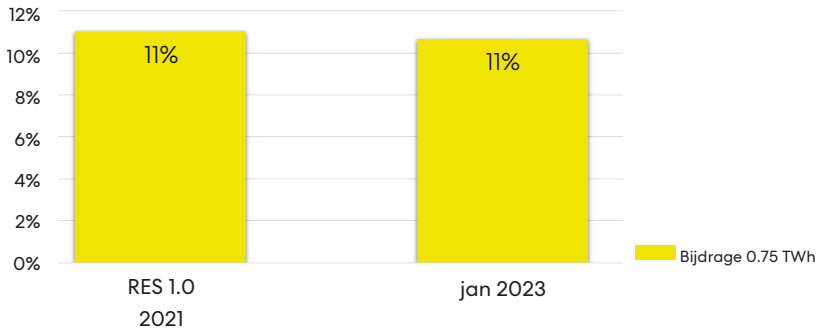
2.2.8 Wageningen

Met het vaststellen van de Routekaart Wageningen Klimaatneutraal 2040 bevestigt gemeente Wageningen opnieuw vast te houden aan de doelstelling om klimaatneutraal te worden. Het streefjaar wordt gewijzigd naar 2040. In de routekaart wordt voor diverse sporen een programma uitgewerkt om concrete doelen te behalen. Spoor 2 focust op het opwekken van duurzame energie. In dit spoor wordt het bod, zoals in RES RFV 1.0 vastgelegd, overgenomen als ambitie tot 2030. Er wordt een doorkijkje gegeven voor extra inzet die nodig is om in 2040 klimaatneutraal te zijn. Naast het benutten van alle geschikte daken, wordt ook ingezet op zonnevelden en windenergie. In 2020 is de Visie op het Buitengebied vastgesteld. In de Visie is de ambitie afgesproken om 250 TJ aan grootschalige duurzame opwek te realiseren in 2030. Daarbij wordt uitgegaan van 50% energiebesparing (t.o.v. 2008) en het plaatsen van zonnepanelen op alle geschikte daken. De doelstelling kan worden bereikt door het realiseren van ca. 80 hectare netto zonnepark. Met betrekking tot zonne-energie is de opening van het zonnepark op de Haarweg een belangrijke mijlpaal. Daarnaast zitten er diverse projecten die inzetten op het oogsten van zonnestroom in de pijplijn. Met betrekking tot windenergie is de vaststelling van de

Opwekinitiatieven in beeld

Wageningen ten opzichte van RES-bod 0.75 TWh

Wageningse Windvisie in 2021 relevant. Dit stuk geeft handvatten om in Wageningen te starten met een initiatief rondom windenergie. In de RES 1.0. staat de ambitie om twee windmolens van 3 MW of 1 windmolen van 5,6 MW te realiseren voor 2030. De opbrengst van deze windmolens brengt de opgave voor zonneparken in mindering (ca. 10 ha/windmolen). In het huidige coalitieakkoord 2022-2026 wordt een ambitie van drie windmolens genoteerd. De gemeente Wageningen is volop aan het verkennen waar de kansen liggen voor deze windmolens en gaat hierover met grondeigenaars en potentiële initiatiefnemers in gesprek. Ook in Wageningen spelen de bekende knelpunten m.b.t. netcongestie, landelijke en provinciale MER-en, de aanwezigheid van de wespendief en grondposities. Om versnelling te realiseren, is een senior-medewerker aangetrokken die hier volop mee aan de slag gaat. Tot op heden is er echter nog geen concreet initiatief te melden.

2.2.9 Provincie Utrecht en Gelderland

De provincies hebben een belangrijke rol het bereiken van de doelstellingen in de RES-regio. Bijvoorbeeld door het faciliteren van de processen in de regio met mensen en middelen, het stimuleren van diverse projecten met advies en subsidies en door ruimtelijke kaders te hebben voor bijvoorbeeld grootschalige opwek, wordt samen met de andere partners in de RES werk gemaakt van de energietransitie. In de afgelopen periode is als gevolg van de knelpunten in de elektriciteits-infrastructuur een grotere rol bij de provincies komen te liggen om deze, samen met netbeheerders en regionale partijen, aan te pakken. Dat gaat via drie sporen: versnellen realisatie, slimme oplossingen (smart energy hubs) en integraal programmeren in een provinciaal Meerjarenprogramma Infrastructuur Energie en Klimaat (P-MIEK).

De klimaatambities zijn vastgelegd in de provinciale omgevingsvisies en klimaatplannen. In 2050 ambiëren Gelderland en Utrecht energieneutraal te zijn, met een tussendoelstelling van 55% CO_2 reductie in 2030. Het is daarom voor de provincies van belang dat afspraken in de RES1.0 – zoals het bod van 0,75TWH van Regio Foodvalley - tijdig worden gerealiseerd. Gelderland ziet met de inzichten uit het plan-MER 'Windbeleid en RES' met de RES partners een extra kans om de stap van strategie naar uitvoering te versnellen. De provincie Utrecht heeft in de zomer van 2022 een tussenbalans opgesteld om te monitoren of de plannen van de plannen voor windenergie in de drie Utrechtse RES-regio's voldoende robuust zijn. De conclusie van de provincie is dat in de provincie Utrecht onvoldoende voortgang wordt geboekt. Daarom is de provincie Utrecht een onderzoek (plan-MER) gestart om voor 93 mogelijke windlocaties (waarvan vier in de RES Regio Foodvalley) te onderzoeken wat de mogelijkheden zijn. Vervolgens vindt een afweging plaats welke locaties geschikt zijn.

2.2.10 Woningbouwcorporaties

Als maatschappelijke partner werken de woningcorporaties in Foodvalley mee aan de uitvoering van de doelstellingen uit de RES:

- *Nieuwbouw*
  In 2022 t/m 2040 leveren de corporaties een bijdrage in de totale woningbouwopgave van 12.000 woningen plus 1.200 studenteneenheden. Deze zijn duurzaam en aardgasloos.
- *Verduurzaming bestaand bezit*
  Het corporatiebezit in Regio Foodvalley staat er goed bij, het gemiddelde label B is al behaald voor alle corporatiewoningen. Corporaties blijven zich volop inzetten om het bestaande bezit te verduurzamen. Zo investeren de corporaties samen jaarlijks zo'n €70 miljoen in verduurzamings- en revitaliseringsprogramma's in Foodvalley.
- *Energiebesparing en duurzame opwek*
  Woningcorporaties voorzien hun woningen zoveel mogelijk van zonnepanelen en duurzame installaties. Nu al heeft 40% van de woningen zonnepanelen.
- *Uitvoering van transitievisie warmte*
  Met 34.400 woningen en 5.600 kamers en appartementen voor studenten in de regio kunnen de woningcorporaties een aanzienlijke bijdrage leveren in de overgang naar duurzame (collectieve) warmte. Zo zijn al 4.100 woningen in Ede, ruim 560 woningen in Veenendaal en 150 woningen in Wageningen aangesloten op een warmtenet. In voorbereiding is de Benedenbuurt in Wageningen. Dit gaat om circa 170 woningen.
- *Betaalbare duurzame warmte voor huurders*
  We doen het voor de huurders: betaalbaarheid van duurzame warmte is voor onze huurders van groot belang. De woningcorporaties werken graag mee aan collectieve oplossingen die betaalbare en betrouwbare warmte leveren aan onze huurders.
- *Afwegingskader voor integrale gebiedsontwikkeling*
  Regio Foodvalley staat voor een ingrijpende transformatie op zowel de woningmarkt, de agrarische sector, de arbeidsmarkt, de mobiliteit en het klimaat. Dit vraagt om een integrale gebiedsontwikkeling op regioniveau. De woningcorporaties staan klaar om hieraan mee te werken.

2.2.11 Bedrijfsleven

Het bedrijfsleven in Foodvalley voelt zich betrokken bij de verduurzaming van de regio en is in de vertegenwoordiging in de RES een actieve partner. De vragen die bij bedrijven leven, zijn in de regel kleiner van grootte en impact en hebben doorgaans ook een snellere doorlooptijd dan de gemeentelijke procedures. Door dit verschil hoopt het bedrijfsleven ook behoefte te agenderen om de snelheid van procedures te versnellen. Als maatschappelijk partner in dit proces geven we aan waar onze koplopers in de transitie tegenaan lopen, zodat deze het goede voorbeeld kunnen blijven geven en hun enthousiasme en ervaringen over kunnen dragen aan andere ondernemers. In het Regionaal Energieteam Bedrijven blijft zon-op-onzedaken beschikbaar voor grootschalige opwek en er blijft binnen de RES meegedacht worden over warmte, netcongestie en andere onderwerpen.

2.2.12 Waterschap Vallei en Veluwe

Het waterschap heeft een Blauwe Omgevingsvisie 2050 (BOVI2050). Dit is de langetermijnvisie tot 2050. Hierin is de energietransitie één van de vier thema's die in de BOVI2050 zijn benoemd. In 2025 wil waterschap Vallei en Veluwe energieneutraal zijn. Als waterschap dagen we onze partners uit samen met ons na te denken over de manier waarop we elkaar in de energieketen kunnen helpen. Is het bijvoorbeeld mogelijk om voor de warmte-voorziening in bepaalde dorpen of stadsdelen over te stappen op warmte uit riool- of open water? Waterschap Vallei en Veluwe wil rioolwaterzuiveringsinstallaties (rwzi) inzetten als hubs voor waterstof, grondstoffen en duurzame energie. Er wordt op diverse plaatsen al energie gewonnen uit rioolwater, maar er is meer mogelijk. Ook het winnen van energie uit oppervlaktewater verdient serieuze aandacht om verder te ontwikkelen.

De BOVI is uitgewerkt in het Blauw Omgevingsprogramma 2022-2027 (BOP). De Energietransitie is één van de vijf maatschappelijke thema's in de BOP. Hierin staat dat biogas, dat ontstaat in het zuiveringsproces van het rioolwater, ingezet wordt voor de hoogst maatschappelijke waarde. In de BOP is ook opgenomen dat het waterschap bijdraagt aan de nationale klimaatdoelen via de Regionale Energiestrategieën (RES) waarin het waterschap partner is. Er wordt ingezet op besparing van energie en op energieopwekking uit hernieuwbare en dus duurzame energiebronnen zoals zon en wind. Energie die verder nodig is, wordt duurzaam ingekocht. Biogas en aquathermie zijn belangrijke bronnen van energie en warmte. Deze worden samen met onze partners benut voor een duurzamere energievoorziening in de regio.

Samen met de waterschappen Rivierenland en Rijn en IJssel is de potentie van aquathermie in beeld gebracht. Deze kaart wordt bij de RES'en gebruikt bij de warmte transitievisies van gemeenten in ons beheergebied, bij klimaat adaptieve ontwikkeling en bij nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen en herstructurering van bestaand stedelijk gebied. Het waterschap neemt de regierol bij de warmte verdeling van de warmte in het Valleikanaal en betrekt daarbij de aangrenzende gemeenten.

2.3 Waar staat de regio in het realiseren van duurzame opwek op land?

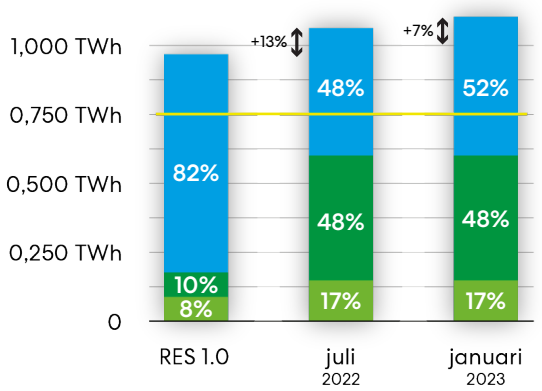
In januari 2023 is een kwantitatieve monitoring uitgevoerd, waarbij het nieuwe begrippenkader van het NPRES is gehanteerd. Uit deze monitoring blijkt dat ten opzichte van juli 2022 (NPRES quickscan 2022) er 1% nieuwe duurzame opwek is gerealiseerd ten aanzien van het RES-doel van 0,75TWh[2]. De realisatie van projecten en de aanvoer over de gehele linie verloopt trager dan initieel gedacht. Zo is de pijplijn met projecten met 1% gedaald en ontstaat er een grotere druk op het realiseren van projecten die nu als ambitie worden geduid. Het totaal aan projecten is voldoende om de doelstelling van 0,75 TWh te halen. Er zijn zelfs voldoende projecten om de ambitie van 1,0 TWh van de RES Regio Foodvalley te halen, indien al deze projecten gerealiseerd worden (zie figuur 2.1).

2 De data voor zon op dak zijn gebaseerd op verschillende bronnen, waaronder die van RVO die over 2021 gaan. Zie ook bijlage 2 voor verdere details.

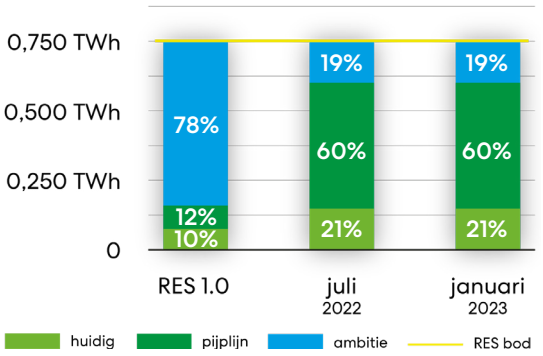
Wanneer wordt gekeken naar de voortgang ten opzichte van het RES-bod van 0,75TWh, blijkt dat 79% nog gerealiseerd moet worden (zie figuur 2.2). Hiervan bevinden de meeste projecten zich in de pijplijn (60%) en dient nog 19% van het RES-bod uit de ambitieprojecten te komen.

De status en voortgang van projecten in de pijplijn is onderling verschillend. Uit figuur 2.3 blijkt dat per januari 2023 ruim de helft van de initiatieven zich in het voortraject bevindt. Vergeleken met de monitoring van juli 2022 blijkt dat er enkele projecten zijn teruggevallen naar het voortraject. Deze stap terug komt met name door projecten van zon op gebouw (≥15kW), waarbij enkele projecten die wel een subsidiebeschikking hebben gekregen, niet zijn gerealiseerd.

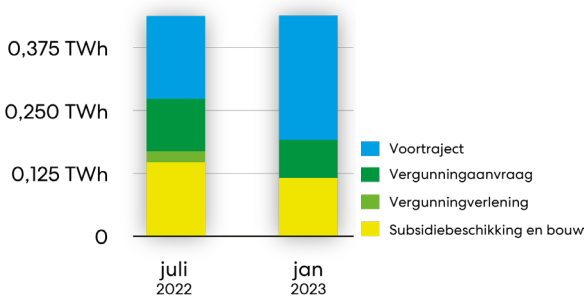
De uitsplitsing van de verwachte realisatie van de projecten in tijd, is in grafiek 2.4 opgenomen. In het geval alle nu bekende projecten worden gerealiseerd, conform de nu voorziene planning, kan het RES-bod van 0,75 TWh worden gehaald.

Figuur 2.1 Status voortgang alle initiatieven RES Regio Foodvalley (basisjaar juli 2021 is 100%)

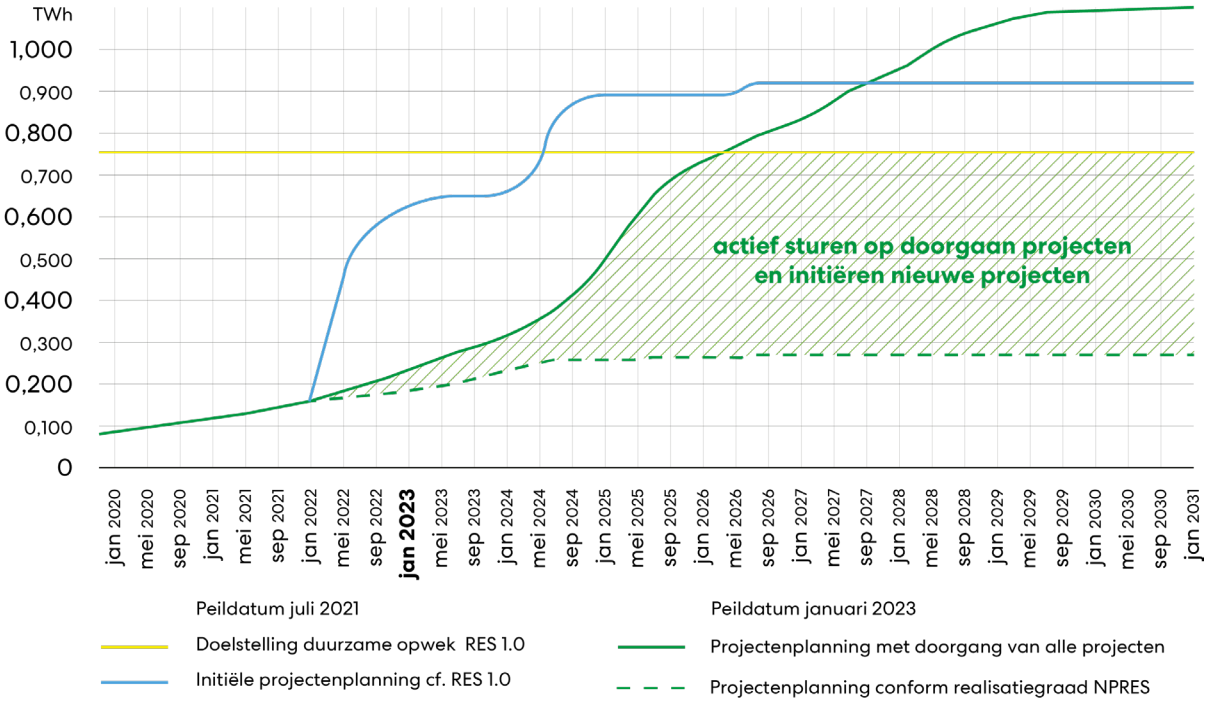
Figuur 2.2 Status voortgang initiatieven ten opzichte van RES bod 0,75 TWh

Figuur 2.3 Verdeling projecten in de pijplijn

Bij dit beeld past een belangrijke kanttekening. De NPRES-systematiek schrijft voor dat bij het beoordelen van projecten rekening wordt gehouden met een zogenaamde 'realisatie-graad'. Immers: niet alle projecten in de pijplijn zullen worden gerealiseerd. Ontwikkelaars zien af van ontwikkeling of krijgen bijvoorbeeld geen vergunning voor hun plan. Daarom hanteert NPRES bij de verschillende faseringen percentages, de realisatiegraden. Hoe verder in het proces, hoe groter de kans op slagen, hoe hoger de realisatiegraad. Met het toepassen van de realisatiegraad op de bekende projectenvoorraad ontstaat een beter beeld van de verwachte realiteit. Door de toepassing van de realisatiegraad daalt het verwachte aantal gerealiseerde projecten. Wanneer deze realisatiegraden worden toegepast (groene onderbroken lijn), lijkt de realisatie van projecten niet verder te komen dan 0,3 TWh. Om het RES-bod gestand te doen, draait alles om het realiseren van alle projecten. Extra projecten zijn dus nodig om te pijplijn te vullen. Dit wordt in figuur 2.4 gevisualiseerd door het gearceerde

3 Zie de website van NPRES voor meer informatie over dit **begrippenkader**.

Figuur 2.4 Omvang en realisatie in de tijd van projecten in RES Regio Foodvalley

gebied. De kans dat Regio Foodvalley haar doelstelling van 0.75 TWH behaald, is afhankelijk van de mate van hardheid van projecten, de mogelijkheid tot het initiëren van nieuwe projecten en het doorzettingsvermogen van alle betrokken partijen om deze projecten, van tekentafel tot vergund, gerealiseerd te krijgen, inclusief alle te overwinnen obstakels zoals netcongestie, nieuwe milieunormen en de wespendief.

2.4 Welke bijdrage levert RES aan programmering van het regionale energiesysteem?

Binnen de RES-samenwerking van Regio Foodvalley wordt nauw samengewerkt met alle betrokken partners, waaronder de netbeheerders. Regio Foodvalley kent een bijzondere samenwerking wat betreft netbeheer, omdat de regio – naast twee provincies – ook twee regionale netbeheerders omvat; Stedin en Liander. Deze netbeheerders werken samen aan een integraal digitaal systeem waarin de informatie over het huidige elektriciteitsnet, de toekomstige duurzame opwek projecten, toekomstige woningbouw en bedrijfsterreinen en de geplande investeringen en uitbreidingen van het elektriciteitsnet worden samengebracht. Dit is het Energie Strategie Actie Plan (ESAP). Dit systeem geeft inzicht in waar kansen en knelpunten liggen voor de aansluiting van duurzame opwek én waar slimme toepassingen (zoals Energy Hubs) kansrijk kunnen zijn. Deze samenwerking wordt verder uitgebouwd met oog op integraal programmeren. Mede door de samenwerking in het Energieprogramma en de RES (en op initiatief van Liander) zijn de lokale overheden, beide netbeheerders en het bedrijfsleven aangehaakt om de potentie van dit systeem ten volle te benutten.

2.5 Is de realisatie van de RES verankerd in het omgevingsbeleid?

De realisatie van projecten die bijdragen aan de duurzame opwek van energie ligt in principe bij de markt en bij particulieren, maar ook woningcorporaties en waterschappen dragen hieraan bij. De RES-partners faciliteren deze projecten en ontwikkelingen voor zover zij dit gewenst en mogelijk achten. Voor gemeenten betekent dit dat zij, met het omgevingsbeleid dat zij voeren, de in de RES voorziene acties, plannen en projecten mogelijk maken. De verankering van de (ruimtelijke) afspraken in de RES 1.0 in het omgevingsbeleid zorgt ervoor dat marktpartijen en particulieren duidelijkheid en meer juridische zekerheid hebben over 'wat waar wel of niet kan?'. Met het oog op de tijdige realisatie van projecten, is het van belang dat de vergunningen voor grootschalige opwekprojecten (zowel wind als zon) uiterlijk op 1 januari 2025 zijn afgegeven. Deze datum is dan ook als mijlpaal opgenomen in de planning van het NPRES en is overgenomen in de RES 1.0 (zie blz. 40 RES 1.0). Vergunningverlening voor deze datum geeft de markt en particulieren voldoende tijd voor contractering en bouw van de projecten, maar ook de mogelijkheid om nog SDE++ aan te kunnen vragen. Dit betekent dat de volgende tijdslijn resteert (figuur 2.5).

2.5.1 Verankering RES in beleid van gemeenten

In de RES 1.0 van Regio Foodvalley zijn de volgende strategielijnen gezamenlijk vastgesteld:

- *Inzet op isolatie en energiebesparing* (1,5% per jaar);
- Vasthouden aan de plannen die al in lokaal en provinciaal beleid zijn vastgelegd. De overheden zorgen ervoor dat een zo groot

Figuur 2.5 Tijdslijn

mogelijk deel daarvan voor 2030 gerealiseerd wordt;

- *Zorgvuldig omgaan met de schaarse ruimte*: inzet op zon op dak en restgronden. Voor zonne-energie worden de uitgangspunten van lokaal beleid gebruikt, begrenzing van zon op agrarisch gebied conform huidig gemeentelijk beleid;
- Voorkomen van versnippering van een groot aantal losse windlocaties en *kiezen voor ontwikkeling van energieclusters*, zo veel mogelijk op locaties nabij snelwegen en grote bedrijventerreinen. Het streven is om duurzame energieprojecten te ontwikkelen met minimaal 50% lokaal eigendom;
- Verkennen in enkele onderzoeksgebieden welke *aanvullende locaties* nog meer verantwoord ontwikkeld kunnen worden.

Algemeen duurzaamheidsbeleid

Uit een analyse van de stukken voor de Tussenbalans van de Provincie Gelderland[4] ontstaat het beeld dat veel beleidsstukken van de Foodvalley-gemeenten dateren van voor de vaststelling van RES 1.0. De aanloop naar maart 2022 en de opeenvolgende maanden stonden veelal in het teken van de gemeenteraadsverkiezingen en het formuleren van de coalitieprogramma's. Enkele gemeenten hebben aangegeven dat zij voornemens zijn om het gemeentelijke beleid te herijken. Tot slot is ook van meerdere gemeenten niet duidelijk of het omgevingsbeleid voor duurzame energie opwek nader onderzocht is met een MER.

Zonne-energie

Bij alle gemeenten komt zon op dak naar voren als belangrijk onderdeel in de opgave en de ambitie, en dat het belangrijk is om hierop te sturen. Onderzocht wordt of bestaande subsidie-

4 PM: rapport Tussenbalans GLD.

regelingen gebruikt kunnen worden voor de realisatie van zon op parkeerplaatsen (solar carports). In de coalitie-/bestuursakkoorden komt deze focus op zon op dak ook terug: het stimuleren van zon op dak is van belang, een groot deel van de gemeenten geeft hier prioriteit aan.

Wat betreft zon op land sluiten de gemeentelijke beleidskaders over het algemeen goed aan bij de afspraken uit de RES 1.0. De gemeenten in de regio hanteren verschillende manieren om de ontwikkelingen in zon op land te sturen. Er zijn een paar gemeenten die specifieke zoekgebieden of denkbare locaties hebben aangewezen in het gemeentelijke beleid, zoals Ede en Wageningen. Hierin wordt ook vaak verwezen naar zogenaamde restgronden. Conform de doelstellingen en kaders van de RES 1.0 bevinden de zoekgebieden voor zon zich veelal langs grootschalige infrastructuur. De gemeente Barneveld heeft een andere aanpak: zij stuurt niet op zoekgebieden, maar hanteert een afwegingskader bij het instemmen voor de realisatie van zon op land. Zoals afgestemd en opgenomen in de RES 1.0 hanteren (bijna) alle gemeenten de voorkeursvolgorde voor zonne-energie initiatieven of gebruiken zij een zogenaamde zonneladder. Een dergelijke zonneladder is nog in ontwikkeling in de gemeente Scherpenzeel.

In de RES 1.0 is aangegeven dat de realisatie van zon is gemaximeerd tot een op dat moment in beleid vastgelegde hoeveelheid. Hierbij is op te merken dat enkele gemeenten niet actief aangeven wat de maximale maatvoering van de zonne-energieprojecten is. Zon op land wordt in de coalitie-/bestuursakkoorden niet overal expliciet genoemd. De gemeente Wageningen benoemt wel de ambitie van 100 hectare zon, waarbij zorgvuldige inpassing en oog voor andere opgaven belangrijk is. Gemeente Ede geeft aan ruimte te blijven geven aan zonnevelden kleiner dan 2 hectare en ook te kijken welke eigen gronden geschikt kunnen zijn. Verder wordt de mogelijkheid voor zon in een zonnelint en/of energiecluster ook benoemd.

Windenergie

Zoals aangegeven bevat de RES 1.0 indicatieve zoekgebieden voor de realisatie van windenergieprojecten. Zo geeft de gemeente Wageningen aan dat er een aantal zoekgebieden is voor wind en heeft ze daar een voorkeursvolgorde voor nader onderzoek in aangeduid. Andere gemeenten, zoals Ede en Rhenen, geven aan dat alle zoekgebieden momenteel onderzocht worden of dat er na onderzoek nog maar één potentieel zoekgebied voor wind overblijft. Wat betreft locatie zijn veel van deze zoekgebieden gesitueerd langs de snelwegen of bij grote bedrijventerreinen. De gemeente Renswoude heeft aangegeven geen uitvoering te geven aan de realisatie van windenergie. Het in de RES 1.0 opgenomen zoekgebied is niet verder onderzocht of verankerd in het omgevingsbeleid.

Ook zijn bij enkele gemeenten in de vaststelling van de RES 1.0 enkele aanvullende vereisten ten aanzien van windenergieprojecten meegegeven. Een daarvan is de maximale hoogte van een

windturbine. De vereisten hieromtrent verschillen bij enkele gemeenten. Een tweetal gemeenten – Veenendaal en Renswoude – geeft alleen ruimte aan erfmolens of is voornemens om dit te doen. De gemeente Scherpenzeel en Barneveld geven aan dat de maximale ashoogte 150 meter is. De gemeente Ede geeft in haar beleid aan dat nieuwe windturbines zo veel mogelijk aan moeten sluiten bij bestaande windturbines. De gemeente Nijkerk is momenteel bezig met beleidsvorming voor grote windturbines. Hieruit kunnen aanvullende of afwijkende vereisten voortkomen.

In de coalitie-/bestuursakkoorden zijn de geluiden rondom wind wat terughoudender: meerdere gemeenten (Barneveld, Ede, Nijkerk) geven aan dat zij behoefte hebben aan meer onderzoek naar de gevolgen van windturbines en bijbehorende milieunormen. Zij willen aansluiten bij de resultaten van het plan-MER dat op het moment van schrijven door de Rijksoverheid wordt uitgevoerd. De gemeenten Renswoude en Scherpenzeel hebben in de coalitieakkoorden opgenomen dat zij niet voornemens zijn om medewerking te verlenen aan de realisatie van windturbines, waarbij de gemeente Scherpenzeel ook aangeeft dat hiermee de zoeklocatie zoals opgenomen in de RES 1.0 voor wind vervalt. Dit is een aandachtspunt voor het behalen van de afspraken van RES 1.0. Er zijn ook gemeenten die aangeven juist verder te willen met wind: van het verder verkennen van mogelijke windlocaties (Ede) tot de ambitie om 3 windturbines te realiseren (Wageningen).

De gemeente Ede heeft voorbereidingen getroffen voor een plan-MER-procedure voor locaties voor windenergieprojecten. Deze procedure is uitgesteld vanwege de toekomstige aanpassing van de Rijksnormen en de plan-MER-procedures van de provincie Gelderland voor haar windbeleid en de wespendief. In de gemeente Barneveld zijn concrete stappen gezet naar een vergunningaanvraag voor een windenergieproject. Dit proces heeft, mede vanwege de ontwikkelingen rondom de wespendief, nog niet tot een formele vergunningaanvraag geleid.

De gemeenten Rhenen en Wageningen zijn gezamenlijk aan het onderzoeken in hoeverre de realisatie van windenergieprojecten mogelijk is in het gebied tussen deze gemeenten. Onderzocht wordt welke stappen voor de gemeenten mogelijk zijn, mede lettende op de ontwikkelingen ten aanzien van netcongestie en de wespendief. Dit heeft nog niet tot een concrete verankering in het omgevingsbeleid geleid.

De provincies Utrecht en Gelderland zijn beide (separaat) een MER-procedure gestart, waarin de effecten van windenergiegebieden worden onderzocht. Gelderland onderzoekt ook de effecten van warmte, elektriciteitsnetwerk en bovenlokale warmtebronnen in haar plan-MER. Deze procedures zijn ingezet om de (publiekrechtelijke) voortgang van windenergie-projecten in de RES-regio's te borgen dan wel te versnellen. Dit naast het doel om een betere

verhouding van zon en wind in de duurzame opwek te realiseren. De beleidslijn Windenergie van provincie Gelderland wordt geactualiseerd. Het windbeleid wordt in lijn gebracht met de in de RES opgenomen locaties voor windenergie. Provincie Gelderland geeft daarbij aan dat de RES onder andere hiervoor, maar ook voor zon, nog concreter gemaakt kan worden. Tevens moet gekeken worden naar de samenhang tussen wind, zon en het elektriciteitsnetwerk. Hiervoor én voor het windbeleid wordt een plan-MER opgesteld. Daarnaast is provincie Gelderland bezig met een actualisatievoorstel van de Omgevingsverordening voor onder andere het concretiseren van de RES.

De provincie Utrecht heeft in juli 2022 een tussenbalans opgesteld. Deze tussenbalans monitort of de plannen van de drie Utrechtse RES regio's voldoende robuust zijn, voldoende richting realisatie gaan en of de balans tussen zonne- en windenergie voldoende is. De conclusie van de provincie is dat in de hele provincie Utrecht onvoldoende voortgang wordt geboekt om binnen de provincie 1 TWh aan duurzame elektriciteit op te wekken met windturbines. Na een oproep aan gemeenten om extra windenergie mogelijk te maken, heeft de provincie begin 2023 besloten een plan-MER op te gaan stellen. Met deze plan-MER wil de provincie 93 mogelijke windlocaties onderzoeken, waarvan vier locaties geheel of gedeeltelijk in Regio Foodvalley. Voorafgaand aan de daadwerkelijke start van de plan-MER heeft de provincie een Notitie Reikwijdte en Detailniveau (NRD) en een participatieplan in procedure gebracht. In deze documenten is aangegeven hoe de onderzoeken voor de plan-MER worden uitgevoerd. Naar verwachting is eind 2023 de plan-MER inhoudelijk afgerond waarna de besluitvorming over de voorkeurlocaties voor windturbines op basis van de plan-MER plaatsvindt.

2.6 Wat is de voortgang in participatie?

In het proces voorafgaand aan de vaststelling heeft het burgerforum op meerdere momenten input geleverd op de inhoud van de RES 1.0. Dit is ook expliciet opgenomen in de RES 1.0. Het burgerforum gaf expliciet mee aan bestuurders om een visie te hanteren die de termijn van vier jaar overstijgt. Meegegeven werd dat heikele punten besproken moeten worden en niet verdoezeld. 'Ga nu over tot het nemen van maatregelen, maar kijk ook naar de periode ná 2030 en zorg voor een financieel aantrekkelijk handelingsperspectief voor het uitvoeren van de doelstellingen'. Dit burgerforum is in de tijd tussen de RES 1.0 en dit voortgangsdocument niet meer bijeengekomen en heeft geen input geleverd ten aanzien van de uitwerking en voortgang van de RES 1.0.

2.6.1 RES Partners en gemeentelijke aanpak

Vermeldenswaardig is dat de meeste RES-partners zitting hebben in de stuurgroep van de RES-regio. Er is een onderscheid gemaakt tussen de behandeling van inhoudelijke RES-onderwerpen en de behandeling van onderwerpen die de publieke zaak betreffen. Naast de Raad van Uitvoering, waarin elke RES-partner zitting heeft, is er tevens een separaat overleg ingevoerd voor de publieke bestuurders. Deze twee overleggremia maken gezamenlijk het Energieprogramma/RES stuurgroep Regio Foodvalley.

Tijdens de uitwerking van de RES is vanuit gemeenten aangegeven om de participatie en communicatie zowel gemeentelijk als project-specifiek aan te willen pakken. Hierin wordt uiteraard gebruik gemaakt van de bronnen en informatie die via NPRES en de regio wordt opgedaan en ontsloten. De organisatie van jaarlijkse stakeholderbijeenkomsten voor de RES en het opstellen van algemene raadsinformatie-brieven dragen bij aan deze samenwerking.

2.6.2 Projectparticipatie

Uit een inventarisatie van de gemeenten blijkt dat het lastig is om invulling te geven aan het streven om duurzame opwek projecten uit te voeren met minimaal 50% lokaal eigendom. De wijze waarop zich dit doorvertaalt in een concreet project, is voor verschillende gemeenten een zoektocht gebleken. Wanneer een project concreet wordt, stapelen verschillende vereisten zich op. Vervolgens blijkt dat het naleven van deze vereisten inbreuk doet op de haalbaarheid van het project en de 50% lokaal eigendom-eis speelt hierbij een significante rol.

2.7 Invulling en resultaten communicatie

Vanuit de RES-regio wordt gecommuniceerd naar gemeenten en provincies. Communicatie omtrent verankering in omgevingsbeleid en concrete projecten wordt, conform afspraak, overgelaten aan de verschillende gemeenten.

Het mobiele
energieloket
www.ede-natuurlijk.nl
ede
natuurlijk

3

Vooruitblik

3.1 Het RES-bod

In de RES 1.0 is afgesproken om in 2030 gezamenlijk 0,75 TWh aan energie duurzaam op te wekken. Uit de voortgang blijkt dat er verschillende projecten voor duurzame opwek gerealiseerd zijn, maar dat de voortgang niet snel gaat. Het RES-bod heeft nooit ter discussie gestaan. Er zijn aanvullende stappen en acties nodig om het gezamenlijk vastgestelde én gezamenlijk gedragen bod tijdig te kunnen realiseren.

3.1.1 Aanwijzing ontwikkellocaties

In de RES 1.0 zijn (indicatieve) zoekgebieden voor windenergie opgenomen. Het is van belang om op korte termijn duidelijkheid te hebben over de locaties waar gemeenten aan de ontwikkeling van windenergie willen meewerken. Het bevoegde gezag kan aangeven dat zij planologische medewerking willen verlenen aan concrete initiatieven. In de vergunningsprocedure wordt vervolgens zowel een plan- als een project-MER uitgevoerd. Dit betekent dat zowel de afweging tot het gebied als de exacte locatie waar windenergie zal worden gerealiseerd, wordt onderbouwd in het kader van de vergunning-aanvraag en -verlening.

3.1.2. Ontwikkelstrategie

Ten behoeve van de voortgang, maar ook ten behoeve van de mate van regie, is het van belang dat gemeenten een ontwikkelstrategie kiezen. Dit kan meer faciliterend (uitnodigingsplanologie) of meer actief worden ingevuld door bijvoorbeeld als gemeente zelf de planontwikkeling van projecten uit te voeren en het vervolg met behulp van een tender te realiseren (in lijn met aanpak offshore wind en Rijkswaterstaat bij zon en wind op land).

3.1.3 Vergunningverlening

Voor het verlenen van de voor de realisatie benodigde vergunningen moeten formele procedures worden doorlopen, die verschillend zijn per ‘modaliteit’.

In principe zijn de Provinciale Staten bevoegd voor het vaststellen van plannen voor het mogelijk maken van windturbines van (gezamenlijk) meer dan 5 MW (als de Energiewet in werking treedt, wordt dit 15 MW). Gedeputeerde Staten zijn dan formeel het bevoegd gezag voor het verlenen van de omgevingsvergunningen. Via het Klimaat-akkoord en het NPRES is afgesproken dat de gemeenten nu bepalend zijn (bevoegd gezag), en dat de planvorming in regionale afstemming plaatsvindt.

Voor zon op veld volstaat veelal een Omgevingsvergunning voor het onderdeel bouwen. De gemeente is hiervoor aan zet. Het is vaak nodig om het bestemmingsplan te wijzigen. Ook kan het noodzakelijk zijn om een ontheffing (soortbescherming) te verlenen in het kader van de Wet Natuurbescherming. Een Wnb-vergunning (gebiedsbescherming) is nodig als er sprake is van stikstofdepositie en gebruik van externe saldering. Hiervoor is de provincie het bevoegd gezag.

Voor de realisatie van zon op dak is veelal geen Omgevingsvergunning noodzakelijk.

3.2 Inhoudelijke issues t.a.v. vergunningverlening en realisatie

3.2.1 Netaansluiting

Er is sprake van netcongestie, waardoor op het moment geen (volledig) transport van de opgewekte energie kan plaatsvinden door de netbeheerders. Een dergelijke beperking in de zekerheid van afname is van grote invloed op de haalbaarheid van een project. Om tot ontwikkeling te komen, is zekerheid van afname nodig, omdat dit een voorwaarde is om SDE++ aan te kunnen vragen. De regionale netbeheerders hebben aangegeven dat er met name capaciteitsproblemen zijn op het hoogspanningsnet van TenneT.

Oplossingsrichting

De oplossingsrichting wordt gezocht in het bieden van (ruimtelijke) mogelijkheden voor het uitbreiden/verzwaren van het elektriciteitsnet van TenneT. Hierin is van belang om te onderzoeken op welke momenten zekerheid gegeven kan worden aan projecten dat er een (bepaalde omvang van) netcapaciteit voor hen beschikbaar komt. Zodra deze zekerheid er is, kunnen vervolgstappen gezet worden in het ontwikkeltraject. Daarnaast wordt ingezet op het Actieplan Netcongestie. Dit plan leunt op de volgende stappen:

- Versnellen netuitbreiding
- Programmeren en prioriteren
- Werken aan alternatieve oplossingen:
  - Vergroten flexibele capaciteit
  - Slimme oplossingen, waaronder:
    - vraag en aanbod bij elkaar brengen
    - inzet van zogeheten Smart Energy Hubs

Er wordt voor projecten met een relatief geringere opwek gekeken in hoeverre een ‘Smart Energy Hub’ uitkomst kan bieden om energieprojecten alsnog gerealiseerd te krijgen. Dit betekent het net beter benutten en een andere manier van denken ten aanzien van het (lokale) energiesysteem. Regio Foodvalley speelt hierin een faciliterende rol, door aanwezige expertise bij elkaar te brengen en ter beschikking te stellen.

3.2.2 Wespendief

Voor de realisatie van windenergie in de nabijheid van de Veluwe is een vergunning nodig in het kader van de Wet Natuurbescherming. Er is echter geen zicht op het verkrijgen van een dergelijke vergunning omdat de staat van instandhouding van de wespendief in het Natura2000-gebied slecht is en er onvoldoende broedparen aanwezig zijn. Windturbines binnen een afstand van 1 tot 8 kilometer resulteren in een kans op aanvaring van deze wespendief, waardoor de kans op significante effecten niet is uit te sluiten. Er zijn tot op heden geen passende mitigerende maatregelen voorhanden en het doorlopen van een ADC-toets[5] lijkt niet opportuun.

Oplossingsrichting

In samenwerking met de provincie Gelderland wordt naar een oplossing gezocht. In december 2022 heeft de provincie het handelingsperspectief gepresenteerd. Er zijn momenteel geen (juridisch) toepasbare mitigerende maatregelen voorhanden. Voor het realiseren van het RES-bod voor 2030 lijken de gebieden binnen de 1 – 8 km zone

rondom de Veluwe dan ook niet haalbaar, buiten een tweetal projecten om. Initiatiefnemers moeten gezamenlijk met de provincie naar oplossingen zoeken voor de toepasbaarheid van deze gebieden ná 2030.

3.2.3 Nevele arrest

Door een uitspraak van de Raad van State is het Activiteitenbesluit voor wat betreft windturbines buiten werking verklaard. De Raad van State gaf aan dat er voor de vaststelling van het besluit een plan-MER uitgevoerd had moeten worden, wat destijds niet is gedaan. Goed om op te merken is dat de Raad van State zich niet heeft uitgelaten over de normen voor geluid, slagschaduw en externe veiligheid. Deze zijn niet inhoudelijk getoetst. Op Rijksniveau wordt momenteel het benodigde plan-MER uitgevoerd voor vaststelling van het Activiteitenbesluit. Welke normen gehanteerd worden, is vooralsnog onduidelijk. Aangegeven is dat voor de zomer van 2023 hier meer duidelijkheid over is.

Oplossingsrichting

De Raad van State heeft in haar uitspraak aangegeven dat het bevoegde gezag wel zelf een normering mag vaststellen, mits deze normen zijn voorzien van een actuele, deugdelijke, op zichzelf staande en op de aan de orde zijnde situatie toegesneden motivering. Om deze weg in te slaan, is het van belang om (juridisch) onderzoek te plegen naar een volgtijdelijkheid in wet- en regelgeving en welke impact (het onderzoeken van) een met het Rijk afwijkende norm kan hebben. Is het bijvoorbeeld mogelijk om (vlak voor ontwerpbesluit) aan te haken op een dan beschikbaar zijnde norm van Rijkswege? Regio Foodvalley fungeert hierin als kennisbank en bundelt eventuele kennisvragen om zo gericht en efficiënt (juridische) ondersteuning te verkrijgen.

5 Een ADC-toets is een juridisch instrument om te kijken of er Alternatieven, Dwingende redenen van openbaar belang en Compenserende maatregelen zijn ten aanzien van de mogelijk optredende significant negatieve effecten op de instandhoudings-doelstellingen. Als er geen alternatieven zijn, een dwingende reden van openbaar belang is en er voldoende compenserende maatregelen gerealiseerd kunnen worden, kan de Wnb-vergunning afgegeven worden. Het is echter niet aannemelijk dat de realisatie van de windturbines binnen 8 kilometer van de Veluwe deze toets zal doorstaan met vergunningverlening als resultaat.

3.3 RES in het regionale energiesysteem

Zoals eerder aangegeven, wordt in Regio Foodvalley gebruik gemaakt van het Energie Strategie Actie Plan (ESAP). Voor onze regio is deze toepassing bijzonder, omdat hier een vergaande samenwerking in plaatsvindt tussen de beide netbeheerders: Liander en Stedin. Dit systeem geeft bestuurders de mogelijkheid om met inzicht in de nu (en in de toekomst) beschikbare capaciteiten én voorziene vraag beslissingen te nemen die (gaan) passen binnen het energiesysteem.

De netbeheerders Liander en Stedin hebben de netimpact voor de huidige RES-restopgave berekend en samengevat in de netimpactrapportage. Deze komt op grote lijnen overeen met de netimpactrapportage van de RES 1.0. De doorrekening laat zien dat de RES zorgt voor knelpunten op 8 stations in Regio Foodvalley. Daarnaast zullen ontwikkelingen die zorgen voor een stijging van de vraag naar stroom zorgen voor 2 aanvullende stationsknelpunten.

De regionale netbeheerders werken, ondanks de 'TenneT schaarste', hard door om de transportcapaciteit op de eigen netten uit te breiden. Echter, de realisatiedatum van de netuitbreidingen is in veel gevallen onzeker. De beperkte beschikbare maakcapaciteit (technisch personeel) en tekort aan materialen zet de doorlooptijd onder druk. Dit speelt niet alleen in Foodvalley maar is overal in Nederland relevant. Daarnaast is het tijdig verkrijgen van bouwgrond en bijbehorende vergunningen belangrijk om het gebied van extra aansluitvermogen te kunnen voorzien. Aanvullend zorgt de inzet van de regio op zon op dak voor extra knelpunten op het midden- en laagspanningsnet. Eerder gaven de netbeheerders in de RES 1.0 al een winstwaarschuwing af voor de realisatiekans van het zon op dak gedeelte van het bod.

Dit alles vraagt extra inzet en samenwerking in de regio, zowel voor het realiseren van de grote en kleinere bouwblokken van het elektriciteitsnet. Deze samenwerking krijgt vorm in het ESAP, het Provinciaal Meerjarenprogramma Infrastructuur Energie en Klimaat en het Gelderse Energie Infrastructuur (GEIS).

3.3.1 Rol van warmte in het energiesysteem.

In Regio Foodvalley hebben alle gemeenten de Transitievisie Warmte vastgesteld. Met deze lokale TVW's kan een regionaal overzicht gemaakt worden om zo ook de Regionale Structuur Warmte te actualiseren. Hierin wordt onder meer bepaald hoe ervoor gezorgd gaat worden dat de boven-gemeentelijke bronnen optimaal worden benut. Restwarmte van Parenco, het gebruik van aquathermie (TEO) uit het Valleikanaal en de potentie van geothermie binnen Regio Foodvalley zijn hier voorbeelden van. Dit betreft een warmtebron-gedreven analyse welke wordt aangevuld met een onderzoek naar de toekomstige warmtevraag binnen de regio. De TVW's bieden hiertoe een eerste beeld.

Zoals in hoofdstuk 2 beschreven, is er inmiddels beschikking over kaartmateriaal met betrekking tot de beschikbaarheid van warmte uit

verschillende boven-gemeentelijke bronnen. Daarnaast komen er steeds meer ondersteunende voorzieningen en kaderstellende wet- en regelgeving vanuit het Rijk en de provincie. Er is echter ook nog een aantal grote uitdagingen te overwinnen waarvan de problematiek rondom netcapaciteit een aanzienlijke is. Op basis van de analyse van bekende warmtebronnen is de warmtetransitie in veel gemeenten vooral een lokale aangelegenheid. Zeker de stap in het verminderen van de warmtevraag gebeurt lokaal door woningeigenaren. Op regionale schaal zit de kracht van samenwerking op dit onderwerp vooral op kennisdeling in technieken, financiering, aanpakken etc. Gezien de opgave om de gebouwde omgeving aardgasloos te verwarmen, zetten diverse partners in op een versnelling van de warmtetransitie. Daarbij zien Rijk en provincies een meer coördinerende rol voor de regio. Hiervoor is het nodig om op regionale schaal inzicht te krijgen en houden op de voortgang. De belangrijke onderwerpen hierin zijn de regionale warmtevraag, -aanbod en geografische -verdeling; de effecten op het energiesysteem; impact op de leefomgeving; maatschappelijke betrokkenheid; kansen en risico's. Indicatoren waaraan gedacht kan worden, zijn onder meer: CO_2-uitstoot als gevolg van verwarming; het aantal huizen dat van het gasnet is afgekoppeld; het aantal huizen dat degelijk (label b-c) geïsoleerd is; de warmtevraag die wordt bediend met aardgas en de warmtevraag die wordt bediend met hernieuwbare bronnen.

Globale kwantitatieve doelen en een planning om hiertoe te komen, kunnen hier vervolgens mee ontwikkeld worden. Zodoende kan er op ieder moment bepaald worden waar de regio staat in de warmtetransitie en of we op schema lopen om 55% CO_2-reductie te behalen in 2030 en een aardgasloze gebouwde omgeving in 2050. Er wordt verwacht dat het Besluit Gemeentelijke Instrumenten Warmtetransitie op basis van de Wet Gemeentelijke Instrumenten Warmtetransitie hierbij een belangrijke rol gaat spelen.

In kennisdeling speelt de regio, samen met provincies, een actieve rol. Geleerde lessen binnen een pilot moeten zo snel mogelijk op zo veel mogelijk plaatsen meegenomen worden in de nieuwe plannen. Nieuw ontwikkelde tools dienen zo snel mogelijk bruikbaar te zijn voor de plannenmakers en ook reeds beschikbare kennis dient zo snel mogelijk onder de aandacht te komen voor nieuwe initiatieven en projecten.

Sinds begin dit jaar is het NPLW (nationaal programma lokale warmtetransitie gestart. Dit gaat gemeenten en regio's ondersteunen bij de landelijke opgave om in 2030 1,5 miljoen gebouwen te hebben verduurzaamd en/of van het aardgas af.

3.4 RES in de leefomgeving

Regio Foodvalley streeft naar het ontwikkelen van een integrale bestuurstafel, waarin de ruimtelijke opgaven en aanzien van het landelijk gebied, de woningbouwopgave en de energietransitie gezamenlijk worden geadresseerd. Hierbij is de woningbouwopgave het leidende onderwerp. Dit is in lijn met de Strategische Agenda Regio Foodvalley.

3.5 Democratisch proces en betrokkenheid inwoners

In basis worden de besluiten genomen door de bevoegde gezagen: nu veelal de gemeenten. Ook de participatie rondom concrete projecten wordt gevoerd en aangestuurd vanuit gemeenten of de particuliere initiatiefnemers. De beide provincies in Regio Foodvalley zijn een plan-MER-proces gestart om het beleid ten aanzien van windenergie te herijken dan wel voorkeurslocaties aan te wijzen. In deze processen worden zowel de RES-stakeholders, als ook de inwoners betrokken.

Kievitsmeent
Ede- Noord 2
Barneveld 12
Amersfoort 27
A 30
afrit 1
Ede
120

4

Conclusie

4.1 Hoe staan we ervoor?

De wijze waarop wij onze energie gebruiken, transporteren en opwekken, gaat de komende decennia volledig veranderen. Het bevatten van de omvang van deze exercitie kost veel voorbereiding. Immers, er is inzicht nodig in hetgeen op ons afkomt om het ook navolgbaar uit te kunnen leggen aan iedereen die het aangaat: alle inwoners van elke gemeente. In Regio Foodvalley, tussen de gemeenten en met de RES-partners, wordt veel werk en afstemming verricht wat veelal 'achter de schermen' plaatsvindt.

Deze afstemming richt zich op een zoektocht naar een gezamenlijk gedragen oplossing en denkrichting waarheen deze energietransitie zich (ruimtelijk) gaat bewegen. De energietransitie is niet een eenduidig en tastbaar issue, waarvoor een overzichtelijk antwoord geformuleerd kan worden. Het is een zoektocht die we met elkaar zijn aangegaan en waarin we stapsgewijs vooruitgaan én die uiteindelijk moet slagen. Er is geen plan B. Van alle stappen die genomen moeten worden, is de realisatie van duurzame energieopwek er één.

In het Energieprogramma/RES Regio Foodvalley is het RES-bod gedaan met de afspraak om 0,75 TWh hernieuwbare energie op te wekken. Zoals in paragraaf 2.3 is benoemd, kan - in het geval alle nu bekende projecten worden gerealiseerd, conform de nu voorziene planning - het RES-bod van 0,75 TWh worden gehaald. Bij dit beeld past de kanttekening dat - met het toepassen van de NPRES-systematiek - het de verwachting is dat actieve sturing op het doorgaan van projecten en het initiëren van nieuwe projecten noodzakelijk is.

De kans dat Regio Foodvalley haar doelstelling van 0.75 TWH behaald, is afhankelijk van de mate van hardheid van projecten, de mogelijkheid tot het initiëren van nieuwe projecten en het doorzettingsvermogen van alle betrokken partijen om deze projecten, van tekentafel tot vergund, gerealiseerd te krijgen, inclusief alle te overwinnen obstakels zoals netcongestie, nieuwe milieunormen en de wespendief. De afgelopen periode is vanuit meerdere kanten en door diverse stakeholders te kennen gegeven dat men bezorgd is over de voortgang en over de omvang van duurzame opwekprojecten 'in de pijplijn'.

4.2 Wat moeten we doen?

Om de doelstelling van 0,75TWh aan gerealiseerde duurzame opwek in 2030 te halen, is meer nodig. Méér in de zin van het aantal projecten, als ook in de zin van het ruimtelijk verankeren van deze projecten. Er zijn nog veel projecten in het stadium waarin het zeer onzeker is of het project ook daadwerkelijk wordt gerealiseerd. Het is van belang om nieuwe projecten aan te wijzen en alle projecten verder te trekken in de ontwikkeling van een idee naar een concreet en realiseerbaar project. In het Klimaatakkoord is afgesproken dat op 1 januari 2025 het bod geconcretiseerd is en geborgd in ruimtelijke plannen. Als het gaat over grootschalige opwek maken zowel de provincie Utrecht als Gelderland zich op om meer regie te gaan

voeren om de regionale energiedoelstellingen te halen. Voor de betrokken gemeenten is er nog steeds ruimte om zelf verantwoordelijkheid te pakken en, zodoende, zelf aan het stuur te blijven waar het gaat over grootschalige opwek. Met het oog op vergunningverlening op uiterlijk 1 januari 2025 begint de tijd echter wel te dringen.

Daarnaast is het van belang de warmtetransitie de ruimte en aandacht te geven die het nodig heeft om van de grond te komen. De regio kan hierbij van belang zijn om enerzijds de gemeenten en andere lokale partijen in staat te stellen om de grote taak die met de voorgenomen nieuwe wetgeving[6] op hen afkomt, het hoofd te bieden. Anderzijds om de beperkte boven-gemeentelijke warmtebronnen zo effectief mogelijk in te gaan zetten en zo efficiënt mogelijk om te gaan met de beschikbare netcapaciteit. Hierin wordt de gemeenten een actieve rol toegedicht en ook woningcorporaties spelen een sleutelrol in het slagen van deze transitie. Naast de opwek is er reeds het besef dat er nadrukkelijk ingezet moet worden op energiebesparing (onder andere door middel van isolatiemaatregelen). Dit is niet alleen van belang voor het behalen van de doelstellingen om in 2030 gezamenlijk 15% energiebesparing te realiseren, maar ook om energiearmoede een halt toe te roepen en terug te dringen. Hiervoor zijn aanvullende maatregelen en aandacht van belang.

6 Zie het voornemen van de minister voor Klimaat aangaande de Wet Collectieve Warmtevoorzieningen.

4.3 Hoe gaan we dat doen?

Ten eerste zijn er aanvullende projecten voor duurzame opwek van energie nodig. Door met hernieuwde kennis en in een nieuwe context gezamenlijk te kijken naar de potentie en haalbaarheid van deze projecten, kan het aantal projecten worden aangevuld. Voor het verder brengen van duurzame opwekprojecten is het van belang de gesignaleerde issues aan te pakken. Meer samenwerking is hier van belang. Denk hierbij bijvoorbeeld aan het meer investeren in kennisdeling en het faciliteren van groot-schalige opwek door ondernemers in smart energy hubs. Alleen als we onze krachten beter bundelen, kunnen we kennis en capaciteit bij elkaar brengen om op een gezamenlijk gedragen weg oplossingen te vinden voor de problemen die optreden door netcongestie, aanvarings-slachtoffers onder wespendieven, geluid- en slagschaduwnormen, constructiebeperkingen voor zon op dak, enzovoorts.

De warmtetransitie krijgt de aandacht die het nodig heeft. Dit betekent een volgende stap in de Transitievisies Warmte. We gaan gezamenlijk kijken waar collectieve warmteoplossingen gewenst zijn en op welke wijze de gemeenten dit organisatorisch willen gaan inrichten. Dit met het oog op de komende wetswijziging.

Een geactualiseerde Regionale Structuur Warmte kan als de basis dienen voor het bepalen en het waarborgen van de voortgang van de warmtetransitie in al haar facetten. Dit kan ook dienen als basis bij het bepalen van het gebruik

en de verdeling van de boven-gemeentelijke warmtebronnen. Door middel van de regionale samenwerking zal nieuwe kennis en inzichten, onder meer over de nieuwe wet- en regelgeving, worden gedeeld binnen de regio, wat alle partners binnen de regio meer kennis oplevert en effectiever zal maken.

Naast opwek gaan we de doelstelling ten aanzien van energiebesparing operationaliseren zodat deze meetbaar wordt. Hierbij wordt uiteraard rekening gehouden met autonome groei (zoals in bedrijvigheid, woningen en inwoners) en verandering in gebruik van energiedragers.

Dit krijgt onder andere vorm in een traject waarin de opgaven voor het landelijke gebied (NPLG), de verstedelijkings-opgave en het energieprogramma integraal worden aangepakt.

Oftewel: Samen vooruit!

Bijlagen

Bijlage 1: Actuele ontwikkelingen van boven-gemeentelijke duurzame warmtebronnen

Voor geothermie is inmiddels het potentieel voor zowel provincie Gelderland als Utrecht in kaart gebracht. Gelderland: (Witteveen+Bos & PanTerra, 2022) in de Warmteatlas; Utrecht: Statenbrief 2022MM05-01. Met deze informatie is het niet meteen een toepasbare warmtebron, maar deze informatie onderstreept het belang van bovenlokale keuzes en samenwerking. Daarbij wordt op dit moment nog gekeken naar het Gelderse ontwikkelprogramma, waar ook het bedrijfsleven bij is betrokken en er wordt gewacht op de initiëring en de resultaten van een mogelijke onderzoeksboring in de omgeving van Veenendaal, Renswoude of Ede. Naar verwachting zal EBN dit laatste in 2024 uit gaan voeren. Informatieavonden voor inwoners hebben al plaatsgevonden. Daarnaast bestaat de wens voor een onderzoeksboring voor ultradiepe geothermie om de haalbaarheid van duurzame warmte voor ondermeer papierfabriek Smurfit Kappa Parenco (Renkum) te onderzoeken. Het in de toekomst afnemen van (U)DG van de locatie SK-Parenco wordt de komende tijd verder onderzocht. Dit perspectief is ook kansrijker geworden omdat de locatie SK-Parenco als 1 van de 2 locaties is overgebleven voor een mogelijke garantstelling van EZK voor een proefboring. Verwacht wordt dat in 2023 hier meer duidelijkheid over komt.

Op het gebied van bovenlokale restwarmte is er de afgelopen jaren gewerkt aan een scenario voor het uitkoppelen van restwarmte van Smurfit Kappa Parenco (Renkum) richting Wageningen als voorloper voor een mogelijk toekomstige Diepe of Ultra Diepe Geothermie ((U)DG) bron op die locatie. Dit scenario is uitgewerkt tot een toetsbaar plan. Voor de lokale warmtevragers zaten er echter nog te veel onzekerheden in dit scenario waardoor begin 2022 is besloten het proces te stoppen.

Ook voor aquathermie is er inmiddels een potentiekaart voorhanden. Deze geeft onder meer het potentieel weer voor winning van thermische energie uit afvalwater en uit oppervlaktewater voor onder meer de plaatsen langs de Lunterse beek en het Valleikanaal. De potentiekaart wordt nog niet actief gebruikt, maar in samenwerking met waterschap Vallei en Veluwe en RES Regio Amersfoort wordt er wel gewerkt aan een verkenning naar het gebruik van warmte uit het Valleikanaal.

Bijlage 2: Resultaten Samenwerkende Energieloketten Foodvalley (SEF)

Renswoude is sinds 1 januari 2023 actief binnen de Samenwerkende Energieloketten

Cumulatief 2017 tot en met 2022	Ede	Barneveld	Nijkerk	Rhenen	Scherpenzeel	Veenendaal	Wageningen	
Gegevens gemeenten								
Totaal woningen	50.743	23.379	17.753	8.299	4.236	29.089	18.355	
Totaal koopwoningen	32.983	15.898	12.427	5.394	3.008	17.453	7.709	
Woningeigenaren benaderd (brief/flyer)	46.000	16.415	17.442	5.235	2.893	24.980	8.281	
Huurders benaderd (brief/flyer)	911	238	3.100				5.600	
Energieloket inwoners								
Vragen energieloket inwoners	5.006	1.425	2.818	1.524	1.015	4.342	2.732	
Warmtewandelingen	21							
Warmtescans	151	437	110	186	222	1.314	130	
Energiescans	1.702	76	379			385	132	
Leningen particulier	1.238	348	539	167	11	513	3.451	
Bedrag € mln	12,0	2,4	4,5	1,1	0,1	4,5	1,7	
Gemiddeld €	9.682	6.782	8.395	6.318	4.909	8.772	490	
Leningen VvE	17							
Bedrag € mln	0,7							
Gemiddeld €	43.118							
Ton CO2 cumulatief obv leningen	6.360	1.180	2.263	528		2.250	845	1)
Energieloket bedrijven en maatschappelijke instellingen								
Totaal bedrijven en mi	15.545	8.885	6.105	2.620	1.290	7.805	4.200	
Bedrijven benaderd			25	nvt	3	180	nvt	
Vragen energieloket bedrijven		25	45			31+96	19	
Maatschappelijke instellingen benaderd		0	10			31		
Vragen energieloket mi		4	35			52		
Gegevens alliantie								
Opdrachten	226	nvt	83	125	56	240	116	2)

1) Bekend op basis van leningen. Kengetal CO2 reductie per euro: *0,5*
2) Vanwege de nieuwe aanpak met inkoopacties 2022, is het alleen nog zinvol om de opdrachten cumulatief te laten zien. Inwoners kunnen uiteraard ook buiten de alliantie om maatregelen hebben laten nemen.

Voortgangsdocument ten behoeve van monitoring RES Regio Foodvalley

RES Regio Foodvalley
Bezoekadres: Raadhuisstraat 117 6711 DS Ede
Website: resfoodvalley.nl

mei 2023

Regio Foodvalley® Energietransitie